



# ROJA WELAT

Sal: 8 Hejmar 27-28  
Gulan 1985

## KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BINDEST YEKBIN!

### KİTLELERİN ARTAN BASINCI MÜCADELEYİ DAHA BİR SERTLEŞTİRECEKTİR

Son günlerde toplumun değişik kesimlerinde, farklı ton ve biçimlerde de olsa, belirli kıpırdamaların olduğu görülüyor. İktidar partisi ANAP cephesindeki kaynaşma ve çatışmalar, burjuva muhalefet yelpazesindeki değişme, hareketlenme ve ani "sertleşmeler", Türk-İş'te eylemi zorlayan hoşnutsuzluklar, soldaki yeni arayış ve değişmekte olan dengeler, kısaca sokaktaki sıradan vatandaşın davranışlarında yansıyan bireysel tepkiler vb. bu kıpırdamaların gözle görülebilen belirgin göstergeleri..

Ancak sözkonusu kıpırdamaların çapı ve önümüzdeki dönemde yönelebilecekleri hedeflerin tesbitinde, salt bu göstergelerin yüzeysel eksenini baz almak yeterli değildir. Çünkü bugün için, toplumun değişik kesimlerinde kendisini şuya da bu şekilde dışı vuran kıpırdamaları, nesnel olarak işçi ve emekçi yığınların, bir bütün olarak Kürdistan halkının faşist yönetime karşı biriken kin ve öfkelerinden soyutlamak olanaksızdır. Tam tersine, siyasal süreçte kendisini açıkça hissettiren hareketlenmelerde belirleyici öge, yığınların artan hoşnutsuzluklarının yarattığı basıncıdır.

Bu basıncın, yakın gelecekte ulusal ve sosyal mücadeleye kazandıracığı boyutlar, yaratacağı kanallar ve hedefe yönelmede alacağı biçimler, günümüzün yanıt bekleyen sorularıdır.

Sözkonusu soruların yanıtlarını aramadan önce, şunu belirtmek gerekir ki, kitlelerin basıncı durağan değil; ekonomik ve siyasal sürecin, Kürdis-

tan ve Türkiye toplumlarının yapısında yaratacağı tahribatlara, farklılaşmaya bağlı olan bir gelişim içindedir. Bu bakımdan, ezilen sömürülen yığınların artan basınçlarının mücadeleye kazandıracığı boyutları, en başta Evren-Özal ikilisinin ekonomik ve siyasal politikasında aramak gerekiyor.

Özal'ın ekonomi politikası ise, Türkiye kapitalizmini bunalımdan kurtaramamış; tersine onun sürekli ve kalıcı olan yapısal bunalımını daha bir derinleştirmiştir. Ve bizzatı devlet kuruluşlarının resmi verileri, derinleşmekte olan bunalım sürecinin bütün hızıyla devam edeceğini gösteriyor. Örneğin, 1985 yılının ilk dört ayında yapılan zamların toplam tutarı, 700 milyar lirayı buluyor. Yalnızca bu miktar, 1980 yılında yürürlüğe giren zamların toplam tutarına eşittir. Buna sadece TL'nin Dolar karşısındaki sürekli değer kaybı, ABD ve IMF'nin bu yıl için %30'a varan devalüasyon istemleri (ki Özal, büyük bir olasılıkla buna evet diyecektir) eklenirse, Türk ekonomisinin karşı karşıya kalacağı felaketi şimdiden tahmin etmek güç değildir. Çünkü TL'nin devalüe edilmesi, sadece ithal mallarının fiyatlarını etkilemekle (yani yükseltmekle) kalmıyor, ihracat mallarının fiyatlarını da otomatikman düşürüyor. Dolayısıyla bütçe açığı büyüyor. Dış borcun artışı ise, ayrı bir yük getiriyor. Ve yalnızca bu, bir bütün olarak ekonomiyi hızlı bir çöküntüye götürüyor. Ekonominin çöküntüden korun-

ması, bütçe açığının kapatılması ise, şimdiye kadar olduğu gibi, yeni yeni zamlara bağlanıyor. Burjuva basınının, DPT verilerine dayandığı hesaplar ise, sadece 1985 yılı sonuna kadar yapılacak zam tutarının iki trilyonu aşacağını gösteriyor. Hal böyle olunca, bugün aldığı asgari ücretle ancak ve ancak bir hafta geçinebilen bir işçi ailesi, önümüzdeki dönemde satınalma gücünü tümüyle yitirecektir. Ve esas felaket o zaman kapıyı çalacaktır. Buna bir de, siyasal terör ve işkencenin, dahası Kürdistan'da sürdürülen kırım ve sürgün politikasının yarattığı kin ve öfke eklenirse, kapıyı çalacak felaketin boyutlarını tahmin etmek daha da kolaylaşacaktır. Bu durumun, kitlelerin şimdiden etkilerini gösteren basıncını, hızlı bir biçimde yoğunlaştıracağı ve mücadeleyi daha bir sertleştireceği açıktır. Sertleşecek mücadelenin yeni kanallar yaratması, hedefe yönelmede bugünkünden farklı biçimler alması ise kaçınılmazdır.

İşte toplumun değişik kesimlerinde görülen hareketlenmeler, özünde bu sürece yön verme çabalarını da içinde taşıyor. Bu hızlı değişim sürecinin yapısında geliştireceği birikimin, her zaman baskı ve zulümle bertaraf edilmeyeceğini gören burjuvazi, bir yandan -Özal'ın "zaman tüneli"nde ifadesini bulan- tehditler savururken, diğer yandan da gelişen yığın mücadelesini değişik kanallarda tersisiz hale getirmeye çalışıyor. Reformist güçlerin burjuva muhalefet çevrelerine bağ-

ladıkları umutlar ise, burjuvazinin işini daha bir kolaylaştırıyor. Ne var ki, kitlelerin yoğunlaşan basıncı, safların daha bir belirginleşmesini de beraberinde getiriyor. Soldaki yeni arayışlar ve değişmekte olan dengeler, devrimci bir alternatifi yaratılması üzerinde yoğunlaşan tartışmalar bir yönüyle bunu gösteriyor. Dolayısıyla bu, kitlelerin gelişen mücadelelerinin devrimci kanallarda geliştirilmesi için yeni olanaklar yaratıyor, reformist güçlerin teşhirini daha bir kolaylaştırıyor ve burjuva güçlerin açmazlarını derinleştiriyor.

Elbette ki, bu nesnel durum bir başına, sertleşmekte olan savaşımın dayatmakta olduğu görevlerin üstesinden gelmek için yeterli değildir. Çünkü sürece radikal bir müdahale, herşeyden önce ekonomik ve siyasal terör sürecinin yarattığı patlamaya hazır birikimi en iyi bir biçimde değerlendirebilecek subjektif faktörün, yani devrimci alternatifi yaratılması ile mümkündür. Devrimci alternatifi yaratılması ise, bazılarının sandığı gibi bir anda ve kolay olmayacaktır. Aksine bu, faşizm ve sömürgecilik karşı mücadele sürecine, sağ ve "sol" oportünizme karşı mücadele içinde belirginleşecek, devrimci savaşım hatında ete kemiğe bürünecektir. Bu yönüyle sorun, bir süreç sorunudur. Ve görev, kendisini dayatan güncel görevlerin mücadele araçlarını oluşturarak, savaşım içinde bu süreci yakınlaştıracak adımların atılmasıdır.



## HEDEF İYİCE YERLEŞMEDİR

Şurda burda faşizm gitti, gidecek deniyor. Oysa faşizmin çözümlüğü ya da kendiliğinden iktidardan elini çekmesi sözkonusu değil. Tam tersine, o, uzun ömürlü iktidarda kalmak istiyor. Bütün çabalar, manevralar buna yöneliktir. Ama elbette ki, faşizm, hep askeri üniformalarla iktidarı sürdürmeyeceğini biliyor. Bunun için de, bir yandan geleceğin umudunu bünyesinde taşıyan toplumu yozlaştırmak; diğer yandan da yığınların giderek artan muhalefeti saptırmak arayışı içindedir. İşte iktidar ve muhalefet ilişkilerini, hedeflerini bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

Her şeyden önce bugünkü iktidar, silahların gölgesinde oluşturulan anayasana verildiği yetkileri kullanarak, toplumu yozlaştırmak, onun ilerici, devrimci değerlerini yok etmek için elinden geleni yapıyor. Camilerden okullara kadar her şey, her gerici, yoz, rüşvetçi, şöven ve faşist bir toplumun yaratılması için araç olarak kullanılıyor. Para için her şeyin yapılmasını meşru gösteren iktidar, böylece insani değerlerden bile uzak kişiliksiz, düşüncesiz bir insan tipi yaratmak istiyor. Ne ki, bu, sandıkları kadar kolay olmuyor. Toplumun bağında yaratılan tahribatlar, çelişkileri dahabir sertleştiriyor. Yığınlar arasında derinden derine gelişen hoşnutsuzluğu kamçılıyor. Ve bunu iktidarın bizzatı hi kendisinde görüyor. Dolayısıyla kitlelerin yükselen muhalefeti saptırabilecek arayışlara yönelmeyi de ihmal etmiyor.

İşte kukla Özal yönetiminin, burjuva muhalefeti okşamasının temel nedeni budur. Hatta faşizmin kurumlaşması sürecinde, burjuva muhalefeti bazı kesimleri bir fiil iktidarın tüm olanaklarından yararlanarak alternatif olmaya çalışıyor. Daha doğrusu, geleceğin alternatifi olması için elden gelen yapıyor. Bürokrasi çarkı içinde yaşanan olaylar bile bunu gösterir yeterliktedir.

Fakat işin ilginç ve sevindirici yanı, halk kütelerinin olup bitenlerin yanısıra tekeli burjuvazinin bu tür hesaplarını artık yakından görebilmesi ve kavramasıdır. Toplumda yaratılan ağır yıkıntılara, estirilen ekonomik ve siyasal teröre rağmen kitleler bir arayış için

dedir. Ancak Kürdistan ve Türkiye de söz konusu arayışın ortaya çıkardığı sorular hala yanıtlı bekliyor: Birincisi, kitlelerin sorunlarını çözebilecek sol güçlerin içinde bulunduğu güvensizlik ortamının henüz aşılmamış olması. Örneğin sendikalarından tarlalara kadar ilerici, devrimci kesimleri saran suskunluğun kırılması, işkence, korku, güvensizlik, işine öyle gelme, dışarıya kaçıp gidenlerin buradakileri kendi kaderleriyle baş başa bırakması vb... İkincisi, sol güçlerin birbirine karşı güvensizliği, biri birine karşı düşmanca tavırların hala aşılmaması ve ortak bir çözüme doğru kalıcı adımların atılmaması ve cephelerin yaratılmaması.

Önümüzdeki dönemde sol, yaşanan güvensizlik ortamını kırıp kendini yenileyemez ve kendisini dayatan görevler yolunda ciddi ve kalıcı adımlar atamazsa; emperyalist ve faşist güçler, kurdukları kaleleri yıktırmamak için çevrelerine bir ikinci, hatta gerekirse üçüncü duvarı örebilirler. Hele ellerinde yeterli malzeme varsa!..

Ama vakit geçmiş değildir. Ve onların zayıf yönlerinin olduğu muhakkaktır. Yeterki bu zayıf halka kavranılsın ve onun ne ile ve nasıl yıkılacağını bilenler olsun.

Çark-Istanbul

## SALDIRI BİRLİKLERİNDE PANİK VAR!

geçtiğimiz günlerde tesadüf ettiğim bir arkadaş, askerden henüz dönmüştü. Kendisi piyade olarak askere alınmıştı. Önce, acemi eğitimi dedikleri yipratıcı bir eğitimden geçirildikten sonra komando eğitimi ne tabi tutulmuştu. Bütün eğitim süresi boyunca sadece bir kaç defa banyo yapma imkânı bulabildiğini—o da, bir bitlenme olayının yaşanmasından sonra— söylüyordu. Yeme içme meselesinin de tam bir rezalet olduğunu uzunca anlatan arkadaş, hemen her sözünün sonuna şunu eklemeyi ihmal etmiyordu: “hiç kimse isteyecek askerlik yapmıyor. %90’ı bu askerlikten kurtulmak için bir felaket anını tercih ediyor, öyle bir anı kolluyor.”

Eğitim döneminden sonra, dağıtımının Kürdistan’a, sınır bölgelerine çıktığını söyleyen arkadaş, daha sonra sözlerini şöyle sürdürdü: “Özellikle Kürdistan’a dağıtımı çıkanlar,

özel bir tenbih ve tehditten geçiriliyor. Onlara, görevleri sırasına ya da çevrelerinde gördüklerini hiç kimseye anlatmamaları gerektiği öğretiliyor. Ayrıca meselenin, bir sır meselesi olduğu hatırlatılarak tehdit ediliyorlar. Bize de aynı şeyler söylendi. Sıkı sıkı tembih edildi ki ve gideceğimiz yere gönderildik.”

Gittikleri yerde, askerliğin tam bir kaos olduğunu söyleyen arkadaş, konuşmasını şöyle tamamladı: “Buralarda askerlik tam bir kaos. Komutanından erine kadar her kes bir panik içinde. Birçok arkadaş bulduğumuz yerden firaretti. Birkaç kişi de kaçarken vuruldu. Şu anda orada bulunanlar, fırsat buldukları anda kaçacaklar. Buna kuşku yok.”

Hemşehrîmin bu anlattıkları, çevrede yaygın olan söylentilerle doğrulanıyor. Sömürgeci saldırı birliklerinin işi hiçte kolay değil. Mücadelenin kızışması işlerini daha da zorlaştıracaktır. Ve o zaman 700 bin kişilik ordunun hali daha bir açığa çıkacaktır.

Gariban - Kürdistan.

## NAMUSLU KİM?

Kahvede oturuyorduk. Bitişik masadakilerden biri gazetede ki resimleri göstererek: “Şu namussuz Kürtleri görüyorsunuz? Allah göstermesin, birlik olsalar, bırak Kürdistan dedikleri yeri almayı, bizi bile buralardan söker atarlar, vallahi..”

Diğeri:

“Hadi sende. Ne var bu kadar büyütecek...”

Yine aynı kişi, biraz durduktan sonra:

“Benim anlıyamadığım, kimin namuslu, kimin namussuz olduğunu. Bize karşı gelenlere, biz namussuz diyoruz. Onlara karşı gelenlere, onlar namussuz diyorlar, deyip kulurubastı.”

Masada oturan üçüncü adam:

“Ben bir şey diyeyim mi? Bence en namussuzları bizim içimizde olanlar. Yani Kürt olduğu halde, Kürtlere küfür edenler. Onlarki, bugün kendi milletine hainlik yapıyorlar, yarın bizlere yapacaklarından kuşku olmasın. Kendini inkar edenler ne yapmazlar ki! Bence onlara güvenmek kadar büyük hata olmaz.”

Ben istemeyerek de olsa, o dağlarda canı pahasına mücadele eden Kürtler’e içtenlikle saygı duyuyorum. Mert insanlardan kimseye zarar gelmez.

Eğer onlar insan ve Kürt olduklarını kanıtlamaları için mücadele ediyorlarsa (ki, öyledir), Biz Türk gençleri de onların bu haklı davalarını desteklemeyi görev olarak kabul etmeliyiz.

İşte bir kahve sohbetinin kayesi...

Yaşasın Kürt ve Türk halkının dayanışması!..

Eskişehir’den Bir Genç

## Jİ HEVALÊN TEKÖŞER YÊN ROJA WELAT RA

Hevalno,

Hejmarên Roja Welat heya niha li pey hev diğhêjin destê min. Ez pîr dîlxweş dibim, gava ku ez dîxweynim.

Gava ku ez rûpela “Nameyên Xwendevanan” mêze dîkîm û dîbînim ku, jî Diyarbekirê, jî Kurdistanê Iranê heya Libyaya dengû bahsa dîbînim. Eva yeka hêjî min dîlxweş dîke.

Dema ku ez xebata we li Kurdistanê dibîzîm, baweriyayim ku jî bo Kurdistanê serbixwe û demokratik bêtir, xurttir dibe.

Hevalno,

Divê berî hemû tiştî meriv baweriyayî xwe bî gelê xwe bîne û baş bîzanibe ku kes jî me ra şoreş diyari nake. Jî bo wê divê meriv giraniya xebatê bide Kurdistanê. Ango usa xebatê bîşve û tîşki wê bibe... Wê demê rîzgariya gelê Kurd wê nêzik bibe.

Iro şunda ez ê jî we ra bînisîm. Ez dî xebata we da jî we ra serfirazî û serketinê dîxwazim.

Bîsilavên min yê germ va  
Heval Hejar — Jî EFRÎNE

## REJIMA DIKTATORÎYA IRAQ SED WELATPARÊZÊ KURD DARDA KIR

Rejima diktatoriya Iraqê, kîr û kîrîyarên diji insanetiya xwe dide berdewam kirin. Her wek, sehên har dirindayiya xwe li diji gelê Kurd nişan dide.

Rejima xwinxwar û xwinmij, disa destê xwe bî xwina niştmanperwerên Kurd va sor kir. Isal navbeyna meha Adarê da, di grîgeha Musilê da sed welatparêzên Kurd sêdar va (êdam) kirin. Dî nav wan sed kesan da endamê Komita Navendiya Partiya Demokratên Gelê Kurdistan Ized Ebduliziz ku, dî nav gel da bî navê Farz hatibû nasin jî hebû.



Ev nvisar, ji Organa Partiya Demokratî Kurdîstan—Iraq, a li ser navê “Pêşeng” ê da, bi zîmanê Erebi hatibûn neşîrkirin. Hevalek ji bo Roja Welat ew vergerand zîmanê Kurdî.

## ÇEND GOTIN LI SER EVÎNDAR XELİL

Berê sibê ye, bi zelalbûna rojê va, di sinorê navbera du dewletan da, panzerê dijîmîn ber bi laşê xortekî birindar va dihat, xwina wi bi tevi axa welatê wî bû bû. Lê belê çavên wî tîm li pişt sinor, gundû çiyayên welatê wî bû, heya dawiyê. Bi nêzikbûna panzerê va serê xwe rakir, dest avête çeka xwe, lê belê birina wî giran bû. Jiber ku gullê neyaran çiyê xwedîniya wî da girtibû. Rabû, ket û can da... Bi vi awayî jîna evindarekî dîm çû di rêya rîzgarkirina welatê şerîna da.

Bayê şoreşgerî radibû di hemû deverên welat da, li hemû perîşanan û welatparêzan da. Xelil ji kesek jî wan kesan bû ku, li rîzgariyê digeriya... Lê belê berî ku berê (fêkiyê) darê bihêje, sar û seqemê lê dixist berê wan diweşandin û ew, ji hevperçe perçe dikirin, yê ku banzdan, yê ku ketin girtixanan. Xelil jî yekek jî wan kesan bû ku, duri axa welatê xwe ketibû... Dixwest vegere welat,

ji bo wê nexweşî û sar û seqemê bê qeştinê (ji navê rabe).

Ji Kurdistanê heya Başûrê Lîbanê, neyarên gelan yekê, emperyalîzmê, ji bo wê yekê şerê Hîzîranê (1982) serdagirtina Beyrûtê û şerê Kurdistanê jî yek in. Jî bo wê yekê, Xelil daket şerê Lîbanê û bi mîrxasî, berxwe da. Her weki wî bawerdikir, Sîonîst û dewleta Tirk, herdu jî gelên bîndest dîperçiqîn. Şoreşên hemû perîşanên Cihanê şoreş xwe dihesiband.

Xelil ne tenê evindarekê dî û bavê xwe bû... Ne jî tenê evindarekê dost û hevalên xwe bû, usa jî evindarekê gelê xwe û welatê xwe bû.

Dijmîn dîkuje, dîperçiqîne, davêje girtixanan, lê emê çî bîkûn di gel wî. Şoreşger wek avê ye, ger ne herîke wê bihn pêkeve, pîr caran ew gotinan digot. Evindar tîm doz û daxwaz dikir, nêzikbe jî yarê ra û bê wê nikaribû bîji, jî berê yekê Xelil guh neda astengên sinor û hêzên dijîmîn. Bi vî ba-

weriya xwe va canê pîrozê xwe fêdakar jî bowelat. wekê hatiye gotin “mîrîna serbîlîndî çetîrê jî jîyana stuxwarî”.

Gava ku berê xwe da rê, bi çavên rast û bê tîrs kete derya gumanan, gelek tîst hatin pêş çavên wî. Çi teherî dost û hevalên xwe bîne, wê çawa jî wan ra bîpevve, wê jî ku destpê bike? Gelo diya min wê bigriyan jî, bî dengêki bilîline... Na, dayê li min bîmêzîne (bînerê) bê deng, hêşîrên çavê xwe nebarîne, dengê xwe bilînd neke, neyar zor in, êdî jî min ra derenge. Dema kar û xebatê ye...

Gelo desgirtîya min wê bîke ne li pêş min, wê destê min bigre? Na, kevoka min iro em nikarin bi hevra şa bîn, roja me wê bî. Sibê emê şahîkî mezî bîkîn, dawetêkê xweş çêkîn, daweta rîzgarbûna welat, dema ku roj nû va derkeve, dema ku şînayî vegere warê me û dema ku em azad bîn...

Ev ramanan hemû di serê wî dabûn, gav bi gav nêzikî sinor dibû. Dîlê wî lê dixist, çend gav ma ku bîkeve axa welat, lê nîş-

kê va dengê gullên dijîmînên faşîst hat û ew ramanên wî jî hevbelav kirin. Xelil birindar ket, li ser axê çavên wî man di aliyê bakûr da... U hêdika di ber xwe da got: bîla çavên min jî te têt bîn, her ez negiham dîna te ey welat.

Piştî çend seetan meytê pîrozê wî tevi wê xwina sor ya ku jî eniyê berjêr xwîşiyabû, jî diya wî ra diyari bîrin... Lê belê wê gullê didan zanîn ku, tîrsa neyar pîr mezîne, tîrsa wî jî bir û baweriya xortên jêhati, yê wê Xelil e. Heke dijîmîn dikare me bîkuje jî, lê belê tu carî nikare bir û baweriyên me bukuje. Ew bir û baweriyên ku roj bîroj me û hemû şoreşgerên cihanê dike yek û ta em bîkarîbîn bi hevra diji emperyalîzmê û faşîzmê rawestûn.

Hevalê Xelil, ez li ser te nagrim, bi vî xwina xwe, tepîr kullîkên sor geş kir di nav gelê xwe da. Bi hezaran hevalên te hene, ewê xwina te qet birnekin, wê sibê tola (heyfa) te û tola gelê te jî faşîzmê bîstînin û ewrên reş belaw—bela bîkîn.

## TÜRKİYE VE TÜRKİYE KÜRDİSTANI HAZIRLIK KOMİTESİ 12. DÜNYA GENÇLİK FESTİVALİNE HAZIRLANIYOR

Demokratik gençlik örgütleri, 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivaline hazırlanıyor. Festival bu yıl 27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da kutlanacak. 1985 yılı, Birleşmiş Milletler tarafından Dünya gençlik yılı olarak ilan edilmiş olması ve Hitler faşizminin yıkılışının 40. yılı olması nedeniyle, bu yıllık festival daha bir önem kazanıyor.

Bu yılki festivalde de onbinlerce genç dünyanın dört bir bucağından Moskova'ya gelecek. Oradan tüm Dünya'ya barış-dostluk ve dayanışma selamlarını iletecekler.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençlik örgütlerinin böylesi önemli bir günde kendilerini sorunlarını ve mücadelesini dünya gençliğine iletebilmek için bir süreden beri yoğun bir uğraş içinde. Ancak tüm çabalara rağmen örgütler arasında tek “Hazırlık Komitesi” oluşturulamamıştır.

Birçok örgütü dışı olarak, altının çağrısı üzerine, yapılan ilk toplantıdan sonra bir takım örgütler “Birleşmiş Milletler normlarına göre Kürdistan diye bir ülke olmadığı” gerekçesiyle T.Kürdistanı ismini kullanmaktan vazgeçtiler. Böylece aynı mantığa sahip olan IGD, GEB, DHKD, GENÇ-ÖNCÜ, Sosyalist Gençler Birliği “Türkiye Hazırlık Komitesi” adı altında çalışmalarını sürdürüyor. Proleter dayanışma ve TKKKÖ gençlikleride aynı komitenin çatısı altında yer aldılar. Kürdistan gerçeğini inkar eden bu mantığı protesto ederek toplantıyı terk eden örgütlerin çağrısıyla yeni bir platform oluşturuldu. Platformda yer alan DDGKD, ASDK-DER, PARTIZANYOLU Gençlik Birimi, DDKD, KÜRDİSTANLI DEVRİMCİLER, ROJA WELAT, SOSYALİST GENÇLİK BİRLİĞİ adlı örgütler “Türkiye ve Türkiye Kürdistanı

Hazırlık Komitesi”ni oluşturarak çalışmalara başladı.

İçinde yer aldığımız Türkiye ve T.Kürdistanı Hazırlık Komitesi Nisan ayı başlarında tüm ayrılık gerekçeleriyle birlikte festivalin merkezi hazırlık komitesine resmi başvuru bulundu. Ayrıca Nisan ayı ortalarında komitede yer alan örgütlerin ortak imzasıyla bir bildiri yayınlandı. Bildiriler tüm Avrupa ülkelerinde yaygın bir biçimde dağıtıldı ve devrimci demokratik kamuoyunda olumlu etkiler yarattı.

Bildiride Türkiye ve T.Kürdistanı gençliğinin anti-emperyalist ve anti-faşist mücadeledeki konumu ve yeri anlatıldı. Faşist yönetimin Türkiye ve T.Kürdistanı gençliği üzerinde oynamak istediği oyunlar kısaca sergilendi. Günümüzde faşizme karşı mücadelede gençliğin rolü vurgulandı.

Diğer yandan faşizme karşı cezaevlerinde, işkencelerde ve dağlarda direnen Kürdistan gençliğini görmeyen kör gözler ve Kürdistan gerçeğini inkar eden akıl fukarası mantık teşhir edildi. Bundan böyle edilecek.

Türkiye ve T.Kürdistanı hazırlık komitesinin çalışmalarını vardığı aşamada geniş bir kamuoyu desteğine sahiptir. Şimdiye kadar çağrı dâbulunamadığımız veya değişik nedenlerle toplantılara katılmayan gençlik örgütlerinden de katılım istemleri gelmektedir. Önümüzdeki günlerde bu katılımlarla dahabir güçleneceğiz. Türkiye ve T.Kürdistanı gençliğinin faşizmin zulmüne karşı direncini ve mücadelesini tüm dünyaya duyuracağız.

-Yaşasın 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali!

-Yaşasın Türkiye ve T.Kürdistanı gençliğinin anti-emperyalist, anti-faşist mücadelesi!



# NEWROZA ÎSALÎN JÎ BÎ



Demêk jî koroyê

Newroz, cejna netewia gelê Kurd e.. Dî her 21 ê Adarê de Newroz şahî, xweşî û bihna biharê bî xweretîne serê çiya û baniyên Kurdistanê... Berf dîhele, laser diherikîn, dar û devî ping didîn. Tov tê havêtin... Tovên jiyane...

Bî hatîna rojên Newrozê ve, gelê me jî dikeve nav hazîriya pirozkirina cejna xweya netewî.. Xwe bî cîl û kincên rengîn ve dixemilînin, tûrên xwe dadîgrîn û berbî binetara çiyân dîçîn... Lî ber kaniyên zelal kuçkên xwe datînin... Şeveşe tari de jî, agirê Newrozê vêdîxî

Jî hezaran salan vîrdî bî wî awayî cejna me tê piroz kirin. Usajî her sal serpêhatiya Newrozê tê şîrovekirin û vîroja lî dijî zordarî û kedxwariyê carekê dîn ve dî nav mêjuyên me de cih digre.

Wek xwendevanên delal jî dîzanî, cejna Newrozê dî diroka me Kurda de rolekî girîng dilîze. Serpêhatiya Newrozê, lî dijî zîlm, zordarî û kedxwariyê derketin e... Nîrê zîlma Dehaqê xwinmij şîkestî e... Dawî rojên reş û tari ye... Hatîna rojên ronak û rehetîyê ye... Bo vî yekê ye ku, jî 2597 salan vîrdî bî gelêrî tê piroz kirin. Bo vî yekê ye ku, jî hezaran salan şunda kolonyalistên xwinmij pirozkirina Newrozê qedexê dîkî. Jî ber ku beşekî çanda me ye, jî ber ku perçeyekî girînge, dîdiroka me da...

Gelê me dî her çar perçeyên

Kurdistanê de jî evan qedexeyan nas nekî û nake jî.. Wî bindestîyê bîrîza dilê xwe qebûl nekî û nake... Jîsalan vîrdî yekû, gelê me jî bo serxwebûn û azadiyê dî nav şerdaye. Edî agirê Newrozê bûye nişana tekoşîna gelê me.. Kolonyalistên xwinmij nîkarî wê bitefinîn.

## NEWROZ LÎ DERWAYÊ WELAT

Wekê tê zanîn, Newroz ne tenê lî welêt, usa jî lî derwayê welat, lî Ewropa jî tê piroz kirin. Jî ber ku, gelek mirovên me, jî ber sedemên siyasî û aborî jî welatêşêrî terî dîna bûne û lî van welatan cihwar bûne.

## ŞEVA FRANKFURTÊ

Komîta Arikariyê ya Roja Welat, îsal jî cejna Newrozê dî 9 ê Adarê de lî bajarê Frankfurtê bî serfînyazî piroz kir. Komîtê mehek berya şevê de, dest bî kar û barê xwe kir û bî hezaran belavok bî sê zîmanan (Kurdi, Tirkî û Elmani) belav kir. 1500 afîş çap kir û lî gelek bajarên Elmanyê zelîqand. Bî awakê fireh ve, propogandayekê mezin pêk ani.

Dîşevê de dora 700 imêvan û guhdar beşdar bûn. Salon tije bû. Seet dî 19.00 de dest bî proxramê hat kirin. Bîaxaftîna şîrovan ve perde vebû. Ew çax dî sehnê de koroyê dîdestan de şemdanên (meşalên) bî alaw

ve çiyê xwe grîbû û bî yekdengi strana "Ey Newroz, ey Newroz, ... Tubî xêr û gelek pîroz" êstîrî. Koro hên çiyê xwe bû ku, şîrovan, mêvanan dawetî bî dengîyê; deqekî jî bo bîranîna şehîdên şoreşger kir.

Şunda hevalek, lî ser navê Komîta Arikariyê ya Roja Welat axaftînek pêşkêş kir. Dî bîrekê axaftîne de usa dîhat gotin:

"Hevalno, serdestî û tedayîyên kolonyalistî û faşîstî çavên me netîrsand. Em bîrîndar bûn, lî bînî neketîn. Wîbî kîrêten xwe ve tenê kîn û rîka me tûj kir. Jî bîguman mayîne re sedem nîne. Lî kîjan welatê cîhanê de, sazûmanên zîmkar ebedî lî ser hukûm mane ku, lî welatê me jî bîmînî. Bîgora dirokê, gelek tac û textên dîktator û zîmkaran dî serê wan de hatiye qulibandin. Kîjan qewat dîkare lîhemberê hêzên gelê rêkbûyî bîsekîne ku, Evren, Seddam û Xumeynî karîbî?"

yên xemgîn bî deng û hunerên xweyên xweş ve stîrîn. Keyf û îşqa guhdaran pertandîn.

Evan parti û herekan jî mesejên pîştgiriyê şandîbûn:

PDK—Iraq Lîqê Ewropa, Serxwebûn, Rastiya Karker (Îşçî Gerçegî), Şoreşgerên Kurdistan, Kurd—Kom, Riya Rîzgariyê (Kurtuluş Yolu).

Proxrama şevê gelek dewlemend bû. Bî himaxîngî diherîkiya... Guhdar jî proxrama şahîya Newrozê gelek dîlaram û miyaser man. Newroz bî dîlşahi û kêfxweşî hat piroz kirin.

## PİROZKIRINA ŞEVA NEWROZÊ Î SOSRETÎYÊKÎNÛH

Jî alî Federasyona Komelên Kurdistan lî Swêd dî 23 yê Adarê de lî Bajarê Stockholmê şeva Newrozê hat piroz kirin. Dî vî şevê de dora hezar kes beşdar bûn. Em dîkarî bîbêjîn bîtevi hînek kêmasîyan ve şev baş derbas bû.



Demêk jî folklorê

Paşî, bîgora proxrama şevê hevalê Sîmko çend kîlamên meyên çiya stîrî. Komên folklorê, listîkên Entabê, Xarputê û Diyarbekirê bî himaxîngî listî. Dî proxrama şevê de perçekî pandomîm jî hebû. Listîkvanan dî pandomîmê de bîgora şertên rojî dînav gel de xebata şoreşgerî raxistî ber çavan.

Dî proxramê de, dengbêj Bêrtî, Dîlgeş û Rençber Ezîz gelek kîlam, stran û merşên me

Wekê tê zanîn her sal lî Stockholmê Federasyona Komelên Kurdistan Newrozê piroz dîke û îsal jî piroz kir. Dî komîta karger ya Federasyonê de şeş herekên (an jî parti) Kurd kardîkî. Jî vî yekê jî hereka Riya Azadiyê (bî awakî dîn PSKT ye). Îsal jî dema amadekirina Newrozê de komîta karger jî bo çêkirina şevê komîteki saz kir. Ev komîte jî, jî endamên komelên kudî komîta karger dane hat saz kirin.



# SERFIRAZÎ BIHÛRÎ



Dema komita şevê dest bi xebatê kir, ji bolistikê hêla Çolemêrgê grubekê govendê (ev gruba govendênûh sazûbû û hevalbendên Roja Welat bûn) têkili bi komita şevê û komita karger ya Federasyonê re dani ku listikên Çolemêrgê di şevê de şanê mêvanan bikin. Dîcivînê komita şevê de ev pêşneyara gruba folklorê ya Çolemêrgê hat peyvandin, bîpirani xwestin ku evgruba govendê ji di şevê de beşdar bin û bilizin, lê merivê Riya Azadi li hember vê ditînê derket û vê ditînê qebûl nekir. Bovê yekê, ev mesele çucivina komita karger ya Federasyonê. Dîcivina komita karger de jî bîpirani, evpêşneyara gruba folklorê hat qebûlkirin, lê endamê Riya Azadi disa vê pêşneyarê qebûl nekir û li hember cih sitand. Riya Azadi nihêri ku wê folklorê Çolemêrgê di şevê de belîhistin, pêşneyarek anî komita karger. Riya Azadi digot ku, gruba folklorê Roja Welat bê şevê emê xwe di komita karger de bicemidinin û karûbarê şevê de jî cih nastinin. Lê bîkurti dekû dolabên Riya Azadi pere nekir û badilhewa çû. Pêşneyara gruba govendê ya Çolemêrgê hat qebûlkirin û ev gruba govendê di şevê de beşdar bû û govendek gelek xweş şanê mêvanan da, mêvan jî gelek kêfxweş bûn. Riya Azadi jî bîvî awayî xwe ji komita sazkirina şevê kîşand, endamtiya xwe ya komita karger ya federasyonê cemidand, nehat şeva Newrozê û wan şeva Newrozê

ji bîvî şiklî protesto kirin.

Belê, em bawer in xwendevanên Roja Welat û tevayî herekên şoreşger û mirovên welatparêz û şoreşgerên li welêt bi mesela Riya Azadi, bîawaki dînbî mesela PSKT û PSKT—Roja Welat dîzanin. PSKT—Roja Welat li hember PSKT an jî Riya Azadi di warê ideoloji de tekoşin dîke û divê wari de jî, ki heqe û ki neheqe ev jî em pêşneyarê xwendevanên delal dîkin. Riya Azadi ne tenê ji bo vê şevê xwe kîre sosret, ev tenê sosretiye ku xwe di warek da

şanda ye, lê heyani iro pîr sosretiye dî ji kîrîn li hember Roja Welat, lê di her wari de xwe jar (zeif) xistin, roj bî roj hereke zeiftir kîrin. Sebebê vî jî, felsefe û siyaseta ku Riya Azadi dîparêze û dîmeşîne. Riya Azadi, çiqas dekû dolaban gerand, ewkîrînên wan di serê wan de teqîyan û partiye belavkîrin. Ev zîrar û xesera ku çêbû, bîawaki dîn xesara hereka şoreşa Kurdistanê ye jî, lê xwedî, berpîrsiyar jî kîşîn.

ewana herkes dînase, wê roj bêgelê Kurdistanê dawa heqe wan tiştan bike, bîla Riya Azadi jî vî bîzanibe. Dî Kurdî de gotnek heye, dîbêjin: "ko-remîşk çiqas heriyê tevdide, li serê xwe dîke." Ev gotin jî bo Riya Azadi jî tişteke rast e. Riya Azadi, di warê ideoloji de li hember Roja Welat nîkare tekoşin bike, di vî wari de baweriya wan bîwan tune ye, bo vî yekê ewana tîm û tîm dest bîmetodên (riyên) pûç dîkin, lê kar û barê xwe xîrab dîkin, ev jî tişteki bêgumanî ye.

Pêşengiya PSKT oportûniste û dînav çar salên dawî de mirovên şoreşger yê mîrxas jî PSKT hatin avêtin, roj bî roj xeta partyê bî aliyê rastê ve (aliyê oportûnisti ve) meşîya, parti cuda bû, zeif ket. Bo van

tiştan jî, kadroyên kupêşengiya PSKT dîkan dest jî rastiye (dîrstiye) berdane, biheriyê êrişê der û dora xwe dîkan, lê ew wek pratîk jî nîşan dîde badilhewa ye, paşîya vîran û dek dolaban hatiye, "mîrov nîkare bî heriyê rojê siwax bike", tiştên rast û dîrst zû an jî dereng wê serfinaz be, ev tişt jî bo hemû şoreşgeran û herekan jî rast e, lê Riya Azadi van tiştan qebûl nake, jî çewitiye destbernade. Lê ne gîringe, bîla riya wan velaribe, wekî dîn em çî bîjin?

Wek me li jor got, Newroz cejna Kurdaye, ne malê hereke an jî henek mirovan e. Herekeke ku nîkaribe bî herekêdî re şevêki netewî pîroz bike, gelo wê çawa karibe li hember kolonyalizmê, emperyalizmê, paşverûtiye û faşizmê dînav hêzên welatparêz de yekîti çêke û tekoşin bide? Lê wek me got, serokên Riya Azadi dest jî hertîştên paqî berdanê, bûne xwedanê felsefa gundiyan ya kevnare ku felsefê bîzingare, doza dijminatîye û xwinê dîdomine. Heyani Riya Azadi dest jî vî felsefê nekirine, nema karibe xwe rast bike. Em disa dîxwazin ku Riya Azadi dereng be jî hinek rastiyan bîbine û qebûl bike.



Demêk ji folklorê Çolemêrgê, ji Nevroza Swêd



## PARTİ MİLİTANLARININ NOT DEFTERİNDEN

## GERÇEĞİMİZİ TARTIŞARAK DEVRİMCİ ALTERNATİFİ YARATMALIYIZ !

II

Şerman

"Partimiz" TKSP içinde uzun bir süreden beri ayrışma ve saflaşmaların olduğu devrimci kamuoyunca biliniyor. Söz konusu ayrışmalar, parti çalışmalarına uzun yıllar omuz vermiş bir insan olarak beni de ilgilendiriyor. Çünkü sorunlar basite alınacak, geçirilecek cinsten değil. Tersine halkımızın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini yakından ilgilendiren sorunlardır. Ve her geçen gün daha bir derinleşerek devam ediyor. Ayrıca sorun, ayrışma ve saflaşmalarda devrimci dürüstlüğü yerleştirilmesi, kurallar manzumesi haline getirilmesi açısından da önemlidir. Ve geçmişe, tarihe karşı sorumluluğun da bir gereğidir.

Neki, TKSP içinde yaşanan olaylarda, bunun tam tersi yerleştirilmek istendi. Parti tarihini tersyüz etmeğe yönelik bu anlayışın yarattığı tahrifatlara bakılmadan, bunda ayak diretiliyor. Bu bakımdan, meselelerin karanlıkta kalan yönleriyle açıklığa kavuşturulması gerekiyor. Dolayısıyla her parti militanı gibi, bana da bu konuda belli görev ve sorumluluklar düşüyor. Ancak ben, bunu yaparken, ayrışmalara esas olan ideolojik, politik ve örgütsel ayrıklar üzerinde durmayacağım; çünkü bunlar zaten yazıldı, yazılıyor. Dolayısıyla sadece yaşadığım li-

kidasyon olayına bir kaç örnekle kadroların dikkatlerini çekmeye çalışacağım.

12 Eylül'ün hemen sonrasıydı. Ülke içinde çalışmalarımı sürdürüyordum. Kaldığım birimde birinci derecede Parti sorumlusu idim. Aranmama rağmen uzun bir süre ilişki içinde olduğum kişiyi bulamadım. Ve bekledim. Darbeden iki ay sonra arkadaşlarla ilişki kurabildim. Ve ondan sonra Ortadoğu'ya arkadaşlara yardımcı olmak için çıkmam istendi. Bende çıktım. Geçişimden kısa bir süre sonra, Genel Sekreter arkadaş Avrupa'dan geldi. Ve oradaki arkadaşlarla birlikte bir toplantı yapıldı. Genel Sekreter Avrupa'ya döndükten sonra, kaldığımız parti evinde yapılan toplantılarda daha sonra MK üyesi olduğumu öğrendiğim - M.A. 'Partide "sol" tehlikenin başgösterdiğini söylüyor, grev ve benzeri çalışmalardan örnekler vererek K. Saleh yoldaşı özellikle hedef gösteriyor ve daha başka birimlerde de böylesi "sol" çıkışların olduğunu ima ediyordu.

Ben o zaman, sistemli bir oportünist başkaldırının bir ifadesi olan bu açık hizip çalışmalarının farkında değildim. Fakat bu ve benzer tavırlar dikkatimi çekiyordu. Ancak ben daha fazla uğranılan yelinin yarattığı etkilenmele-

re bağlıyordum, olayları.

Nihayet aradan birkaç ay geçtikten sonra Parti kararıyla İsveç birimine gönderildim. Ve sözü edilen birime gelir gelmez oradaki çalışmalara katıldım. İlk ilişki kurduğum B. Ahmet bana, "Saleh, bu dönemde harekette sorun yaratılabilir" diyordu. Aradan bir süre geçtikten sonra, daha önce ülkede beraber çalıştığımız bir arkadaşla telefon konuşmamız olmuştuk. Bunu duyan B. Ahmet bana, "konuştunuz, birtakım dolaplar dönüyor, biliyor musun" diyordu. Artık bütün bunlardan sonra hareket içerisinde birtakım şeylerin döndüğünü farkettim. Ve olayları daha iyi kavramaya özen gösterdim. Fakat doğru bilgilendirilmediğimiz için, olayları kısa sürede kavramak da pek kolay olmuyordu. Tam da bu dönemde, MK kararıyla Saleh yoldaşın ihrac edildiğini açıkladılar. İhrac olayının nedenlerini soranlara ise verilen cevap şuydu: "Saleh, son dönemlerde karamsar tablolar çiziyordu, aklı dengesini kaybetmişti, vb." Kendimde bir zat bu sözleri Genel Sekreter'den duymuş fakat bunlara inanmamıştım. Çünkü bunlar gerçek değildi. Ve hayatın kendisi onları yalanlıyordu. Kaldığı sorun yalnız K. Saleh yoldaşın sorunu değil, köklü bir tasfiyeyi hedefleyen bir sorundu. Ve devrimci öğelerin

tek tek düşürülerek tasfiye edileceği açıktı.

Bu bakımdan, sorunların ciddiyeti üzerinde ısrarla durmak, Parti'yi mücadeleciler kimliğe kavuşturmak, Parti'nin getirildiği bölünme noktasında onun leninist birliği yolunda çaba harcamak gerekiyordu. Kişi olarak, tüm sorumluluğumla bunu yaptım. Benim ve benim gibilerin artık Parti kanallarını işleterek, mücadelenin gelişim seyrini değiştirmeleri olanaksızdır. Çünkü saflar oldukça netleşmiş, önemli bir mesafe alınmıştır. Artık görev, çürüyen yapının temellerine vura vura oportünizme karşı mücadeleyi geliştirmek, Roja Welat'ın yükselttiği mücadeleye omuz vermektir. Bu nedenle, halen TKSP saflarında bulunan birkısım devrimci öğeler, artık kaçınılmaz bir tercihle karşı karşıyadırlar: Ya oportünizmin yeni manevralarına kanarak işlerin düzeleceğine inanmak ve dolayısıyla ona hizmet etmek, onun ekmeğine yağ sürmek, ya da yollarının sonuna geldiğini kavrayarak Roja Welat'ın geliştirdiği devrimci mücadele hattında yerini almaktır. Doğru tercihin yapılması, çürüyen yapının daha bir dağılmasına ve devrimci alternatifi yaratılmasına katkı olacaktır.

Bitti

## ÖRGÜTSEL TIKANIKLIK, DEVRİMCİ GELİŞMELER VE SOSYALİST TAVIR

Lokman

TKSP'deki sağ oportünist kanat Parti içi örgütsel sorunları ve tartışmalarımızı bir küfürnameyle, vede bizi (Devrimci Kanadı) "bozguncu" ilan ederek sorunu kapatma yoluna, derin bir suskunluk içine girdi. Oysa sorun böyle kolayca kapatılması mümkün değil. Her şeyden önce, oportünizm ile olan tartışmalarımız henüz bitmedi. Ve bu sağ kanat oportünizminin iç yüzünü kadrolar ve kitleler nezdinde açığa çıkarmamıza dek devam edecektir. Çünkü TKSP'ni eleştirmemiz salt onlarla yol ayrımına geldiğimiz ya da ayrıştığımız için değildir. Tersine, TKSP'ni eleştirmemizin temel nedenlerinden biri, hatta önemlisi onun Kürdistan'da sağ oportünizmin asıl temsilcisi durumuna gelmesidir. Dolayısıyla Kürdistan ulusal demokratik devrim mücadelesi-

nin sağlıklı bir raya oturtulması için, halkımızın devrimci mücadelesini saptırmaya çalışan oportünizmin hayatın her alanında yenilgiye uğratılması gerekir. Açık ki bu, Kürdistan devrimini yakınlaştıracak, ideolojik, politik ve örgütsel üretkenlik ve gelişkinlikle bütünleştiği ölçüde başarılı olur.

İşte TKSP'deki tikanıklığın aşılabilmesi üzerinde dururken, onun bünyesindeki gelişme ve değişimleri, Parti militanlarının takınması gereken tavralları bu bağlamda ele almak gerekiyor.

## Örgütsel Tikanıklık

Oportünizmin TKSP içinde yarattığı tahrifatları, geliştirdiği çarpık anlayışı ve onun, örgütü karşı karşıya getirdiği örgütsel tikanıklık üzerine gerek K. Saleh yoldaşın "TKSP'de Oportünizm Ve Bir Eleştiri"

Üzerine" büroşüründe ve gerekse oportünist teslimiyetçi kanat ile devrimci mücadeleciler kanat arasında taban ve merkez düzeyde yapılan tartışmalarda ortaya konuldu. Geline nokta, Parti gerçekleri kadrolar ve kitleler nezdinde daha bir açıklık kazanmış, devrimci güçlerin kararlılığı ve haklılığı somut bir olgu haline gelmiştir.

Kuruluşundan beri TKSP içinde var olan bazı olumsuzluklar ve zaafı, oportünizmin bilinen anlayışı ve özelleştiren aşırı derecede korkaklığı nedeniyle giderilemedi. Zaten sözkonusu zaafıların giderilmesi yolunda leninist anlamda ciddi bir müdahalede bulunulmadı. Doğası gereği buna yanaşmayan oportünizm, Parti içindeki devrimci gelişmenin önünü almak için eleştiri-özeleştiri mekaniz-

masını ortadan kaldırdı. Demokratik-merkeziyetçilik yerine bürokratik merkeziyetçiliği koydu; kişilerin fedakarlığına, yiğitliliğine, bilicilerine veniteliğine bakılmaksızın dar ve çarpık bir anlayışla subjektif abartmalara dayanan bir kadro anlayışıyla bunu pekiştirdi.

Yine oportünizm, içinden geldiği konum gereği, devrimci çalışma yöntemini büyük ölçüde legalite ile sınırlandırdı. Devrimci yayıncılığı yalnızca legal bir çerçeveyi içerisinde tuttu, Parti'yi besleyebilecek, militanlara yön verebilecek bir illegal Merkez Organının gerekliliğini kavrıyamadı, ya da bu işi getirebileceği rizikoyu göze alamadı.

DEVAM EDECEK



# DİSK olayı, DİSK'le dayanışma ve yeni dönemin mücadele perspektifleri

VII

**Yeni döneme uygun örgütlenme ve mücadele biçimleri geliştirmek zorunludur.**

Türkiye ve Kürdistan'da sınıf mücadelesi, karmaşık ve sancılı bir süreci yaşıyor. İşçi sınıfının kanı pahasına elde ettiği sendikal ve demokratik kazanımların bir çırpıda gasp edilmesi, işçilerin sendika, seçme, sendika kurma ve sendikaların siyaset yapma özgürlüklerinin kaldırılması, sendikaların, grev ve toplu sözleşme yasaları değiştirilerek işçilerin en doğal toplu pazarlık ve grev haklarını ellerinden alınması ve 2821 sayılı 'yasa' ile dayatılan 'tektip milli sendikacılık' sorunların çözümünü daha bir zorlaştırıyor. Daha açık bir ifade ile belirtmek gerekirse, çıkarılan yeni yasalarla, cuntanın işçi sınıfına yönelen sürekli baskı ve saldırılarıyla sendikal yaşam faşist devlet aygıtının bir parçası haline getirilmek, yasal örgütlenmesi yasaklanan sınıf sendikacılığının köküne kibrit suyu ekilmek isteniyor.

Oysa sınıf savaşımının hızlandırılmasında, güçlü bir örgütlülük ve yönlendiriciliğe kavuşturulmasında, sınıf sendikacılığı özel bir yer tutuyor. Çünkü sınıf sendikacılığı, daha fazla ücret, daha iyi yaşam ve çalışma koşullarının elde edilmesinin ötesinde sömürüyü hedefliyor. Diğer bir değişle, işçi sınıfının ekonomik-demokratik kavgası, onun, sömürüye ve burjuvazinin sınıfiktidarına karşı sürdürdüğü iktidar mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu bakımdan koşullar ne olursa olsun, sınıf sendikacılığının geliştirilmesi zorunlu devrimci bir görevdir. Ancak bu görevin üstesinden gelinmesinde, sendikal savaşımın işlevi ve önemi doğru kavranmalı, mücadeleye ket vurabilecek hatalara düşmemeye özen gösterilmelidir. Açıkçası, bu, başının sadece bir köşesidir. İkinci ve daha önemlisi, sınıf kavgasının acımasız bir biçimde sürdüğü alanın doğru kavranması; örgütlenme ve mücadele biçimlerini buna göre yaratılıp savaşımın bizzatı kendine deneyimler ile geliştirilmesidir.

Sorun bu çerçevede ele alındığında, yeni dönemin

mücadele ve örgüt biçimlerini, görülen yanlış eğilimlerle diyaletik bir bütünlük içinde değerlendirmek gerekir. DİSK'in fiilen kapatıldığı, sınıf sendikacılığının yasal örgütlenmesinin engellendiği günümüzde, sendikal savaşım ilişkisi başlıca yanlış eğilimlerden biri, işçi sınıfının sendikal mücadelesini faşizmin yasal sınırları içinde tutmak, dolayısıyla sarı Türk-İş'in ve burjuvazinin işini kolaylaştırmak biçiminde kendisini gösteriyor. Oysa faşizmin ağır baskı ve saldırı koşullarında, sınıf mücadelesinin önemli bir ögesini oluşturan sendikal mücadeleyi burjuva yasallığı çerçevesinde tutmak, kendiliğindenliğe boyun eğmek, sınıf savaşımının sürdüğü zeminin değişen koşullarının dayattığı örgüt ve mücadele biçimlerini yadsımak ya da en azından görmezlikten gelmektir. İşçi sınıfının en geniş kesimlerini bünyesinde barındıran Türk-İş içinde mücadele etme ya da var olan sendikalardan sonuna kadar yararlanma gerektiği gerçeği, söz konusu icazetli anlayışı aklamaz.

Sendikal mücadele yaklaşımlarında görülen diğer yanlış bir eğilim de, sendikal çalışmanın parti çalışmasıyla özdeşleştirilmesidir. Geçmişte bazı çevrelerce 'Devrimci Sendikal Muhalefet' şiarı altında geliştirilmek istenen bu anlayışın sektirliği, sosyal pratiğin acı deneyimleri ile açığa çıktı. Ama buna rağmen geçmişin öğretici deneyimlerinden ders çıkarmamakta ısrar eden ya da cami ile kilise arasında bocalayan kimi örgütler benzer yanlışlarda ısrar ediyorlar. Örneğin TKSP MK'nin konuya ilişkin kararı bu bakımdan ilginçtir:

"Merkez Komitemiz, bazı örgütler tarafından savunulan, DİSK'e bağlı sendikaları illegal olarak örgütlemek veya Türk-İş içinde illegal sendika komiteleri kurmak anlayışını da yanlış bulmaktadır. Legal sendikal örgütlenme tümüyle yok edilmedikçe bu tür illegal sendikacılık gereksizdir, polise saldırı olanakları verir ve geniş işçi kitlesini örgütlemeye elverişsizdir.

Koşulların uygun düştüğü ve bu koşulları yaratabildiğimiz ölçüde fabrikalarda, iş yerle-

rinde parti hücreleri, çalışma komiteleri oluşturacağız veya var olanları geliştireceğiz. Diğer bir deyişle, fabrikalarda ki illegal örgütümüz parti'dir ve o işçilere-sendikal çalışmalarda da dahil çok çeşitli sorunlarda yol gösterecektir." (R.A. zadi, s. 21, s. 3)

Görüldüğü gibi sendikal mücadelede, bir yandan burjuvazinin koyduğu yasal çerçeve ile yetinilmekte, sınıf sendikacılığının varolan yasal sınırların ötesinde dayattığı yasadışı kitlesel örgütlenme ve mücadele biçimleri dışlanmakta; diğer yandan 'fabrikalarda, iş yerlerinde parti hücreleri' ile sendikal çalışmaya yön verilmek istenmektedir. Kararın kendi içinde tutarsızlığı, kendisiyle çelişen özü, onun, sınıf sendikacılığının geliştirilmesi sürecinde görülen sağ- 'sol' lu yanlış eğilimlere açık olmasından kaynaklanıyor. Ve bu yalpalama, dengeyi sağlayamayanlar açısından doğaldır. Ancak oportünist anlayışın teşhiri bakımından sözü edilen kararın üzerinde durulması gerekir: "DİSK'e bağlı sendikaları illegal olarak örgütlemek" ya da Türk-İş veya diğer sendikalar bünyesinde yasal olanaklardan yararlanmayı dışlayan bir yasadışı (illegal) sendikal örgütlenmeye yönelmenin yanlışlığı tartışma götürmez. Çünkü böyle bir örgütlenme, sınıfın geniş kesimlerini harekete geçiremez, kitlesel bir karakter kazanamaz. Ve sonuçta geniş işçi yığınlarından büyük ölçüde tecrit olmayı getirir. Fakat bu, sendikal mücadelenin, burjuva yasallığı çerçevesinde tutulması için gerekçe yapılamaz. Burjuvazinin baskı zoruyla çizdiği yasal çerçeveyi zorlayan, onu kaçınılmaz olarak kırıp kitlesel hareketi yaratmayı hedefleyen yasadışı sınıf ve kitle örgütlenmesinin gerekliliğini dışlamaz. Tersine bu, şu nedenlerden ötürü gerekli ve zorunludur: Bugün işçilerin ağırlıklı olarak örgütlendikleri, örgütlenmek zorunda oldukları Türk-İş ve diğer bazı sendikalar, onların ekonomik-demokratik haklarını savunmuyor ya da savunmıyorlar. Hatta Türk-İş'in 'iri kıym' temsilcileri kazanılan hakların gasp edilmesini onaylıyor, fiilen katkıda bulu-

nuyor ve işçilerin gelişen mücadelesini saptırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Ayrıca gasp edilen hakların geri alınması ve geliştirilmesi yolunda atılacak her adım, doğrudan doğruya faşist devlet aygıtının, onun baskı güçlerinin zorbaca müdahaleleriyle bastırılıyor. Bu bakımdan sendikal ve demokratik haklar için mücadele, sermayenin azgın sömürüsüne, uzlaşmacı sarı sendikacılığa, faşizme ve şövenizme karşı savaşımla iç içe geçmiştir. Ve sendikal yaşama konulan yasaklar, belirttiğimiz bu hedeflere yönelik sendikal mücadelenin yasal bir zeminde kanal bulmasına izin vermiyor. Dolayısıyla işçi sınıfı, sendikal ve demokratik haklar için yürüttüğü savaşım sürecinde, yasal sendikal olanaklardan sonuna kadar yararlanmanın yanı sıra devrimci sendikal harekete bu zeminde kanal açabilecek yığın hareketinin nüvelerini yasadışı örgüt ve mücadele biçimleriyle geliştirmek, güçlendirmek zorundadır. "Polise saldırı olanakları verir" diye de, bundan yararlanamaz.

Diğer yandan böyle bir zorunluluğun üstesinden, iş yerlerindeki 'parti hücreleri' yada parti 'çalışma komiteleri' ile gelmeyi düşlemek ise, sağdan 'sol'a savrulmanın bir ifadesi; yasadışı 'sendikal çalışma' ile illegal parti çalışmasını birbirine karıştırılması veya özdeşleştirilmesidir. Ve sözü edilen kararda, dolaylı bir biçimde de olsa ifadesini bulan budur. Oysa sömürüye, faşizme, şövenizme ve sarı sendikacılığa karşı mücadelede iş yerlerini temel alan yasadışı sınıf ve kitle örgütlenmesi ile siyasal parti örgütlenmesi ve bunların işlevleri, karakterleri birbirinde n oldukça farklıdır. İkinci, politik bir örgütün, diğer çalışmaların yanı sıra sendikal çalışmalarda da yol göstericilik yapmaya, fabrikalarda ve iş yerlerinde işçi hareketini fiilen yönlendirmeye çalışması doğaldır. Ancak doğal olmayan, bizatihi işçi sınıfının gereksinim duyduğu sınıf ve kitle hareketinin yaratılmasını hedefleyen örgüt ve mücadele araçları konusunda tutarlı, somut şartlara cevap verebilecek

Devamı sayfa 15'te



## KÜRDİSTAN'DA ULUSAL SORUNUN KONULUŞU

Bilindiği gibi, ulusal sorun kapitalizmle birlikte ortaya çıktı ve tarihsel süreç içinde önemli bir takım değişiklikler gösterdi. Önceleri "uygar" uluslarla "uygar olmayan"lar bir tutulmuyor, ulusların kendi kaderlerini özgürce belirleme hakları, genellikle yanlış yorumlanıyor; sorun, hukukî bir kavram ya da özerklik "derekesine" indirgeniyordu. Ancak marksizm-leninizm, beyazı siyahtan, Avrupalıyı Asyalı ve Afrikalıdan, emperyalizmin "uygar" kölelerini "uygar olmayan" kölelerinden ayıran çizleri yıktı. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesinin, hukukî ya da soyut tanımlarla ifade edilemeyeceğini, sorunun, ulusal hareketlerin tarihi, iktisadi ve sosyal koşulları içinde değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koydu. Fakat bu, sanıldığı kadar kolay olmadı. Sömürge ve bağımlı ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, ilhaklara, emperyalist-sömürgeci tertip ve saldırılara, sosyal-şöven entrikalara ve İkinci Enternasyonal önderlerine karşı acımasız bir mücadele içinde gerçek yorumunu buldu. Ayrıca bu mücadele içinde, ulusal sorunun, kapitalizmin rekabetçi evresine özgü olmadığı, tersine kapitalizmin emperyalizm aşamasında da sömürgelerin, emperyalist-kapitalist "bütün"den ayrılıp kendi bağımsız devletlerini kurmaları gerektiği gerçeği açığa çıkarıldı.

Böylece ulusal sorun, İkinci Enternasyonal döneminden farklı bir öz kazanarak, uluslar ve sömürgeler genel sorunu haline geldi. Diğer bir deyişle, ulusal sorun, artık, **heterojen** uluslar devletinin bir iç sorunu olmaktan çıktı; uluslararası bir sorun haline aldı. Ekim Devrimi ve O'nu izleyerek günümüze dek süren bir dizi ulusal kurtuluş hareketinin zengin deneyimleri, ulusal sorunun, leninist bir çerçevede çözümünün önemini kanıtladı; ulusal kurtuluş mücadelelerinin, dünya devrimci sürecinin güçlü ve kopmaz bir bileşeni olduğunu seriledi.

Ne var ki, marksist-leninist teorisinin bu temel ilkesi, sosyal pratiğin yoğun birikimlerine rağmen, günümüzde de halen tartışma konusu olmaktan çıkmamıştır. Ulusların kendi geleceklerini özgürce belirleme sorunu, onu, ulusal hareketlerin tarihi koşullarında ele alıp çözümler getirmeye çalışanlarla, bu devrimci ilkeyi çarpıtmak için kırk dereden su getirmeye yeltenen sosyal-şöven, reformist ve İkinci Enternasyonalin yeni kafadarları arasında kıyasıya bir mücadele konusu olmaya devam ediyor. Hem de, ulusların kendi kaderlerini özgürce belirlemelerine ışık tutan farklı devrimci çözüm biçimlerinin sunduğu örneklerle rağmen.. İşte Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce tayin etme hakkı üzerinde yıllardır süren tartışma ve süpekülasyonlar da, bu genel ilginç bir parçasıdır. Ancak bu konuya girmeden önce, Kürdistan'ın siyasal statüsünü ana hatlarıyla belirlemekte yarar var.

İnsanlık tarihinin eski bir yerleşim merkezi, eski bir uygarlık, sanat ve kültür hazinesi olan ülkemiz Kürdistan, ilk kez Osmanlı ve İran İmparatorlukları arasında bölüşüldü. Ve uzun yıllar bu iki despot imparatorluğun, bölgeye yönelik istila savaşlarının alanı oldu. I. Dünya Savaşı sonrasında Ortadoğu haritası değiştiğinde, Kürdistan, emperyalizmin planları doğrultusunda Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletleri arasında bölüşülerek dörde bölündü. Kürdistan'ı aralarında bölüşen bölge devletleri, bir yandan baskı ve şiddetle birlikteliğinde Kürt ulusunun dilini, tarihini, kültür ve sanatını yok etmek ve ulusal varlığını inkar etmek için ellerinden geleni yaparlarken, diğer yandan onun yeraltı ve yerüstü zenginliklerini yağmalayarak, ekonomisini tahrip ederek, kısaca ekonomik ve toplumsal gelişimini baltalıyarak, doğal kaynaklar bakımından dünyanın sayılı zengin ülkeleri arasında yer alan ülkemizi sömürgeleştirdiler. Ancak Kürdistan'ın her parçasında, sömürgeci boyunduruğa karşı mücadele -her parçade değişik bir seyir izlemekle birlikte- durmadı. Özellikle Ekim Devrimi sonrasında Kürdistan, belirli aralıklarla olsa -günümüze dek süren sayısız ayaklanmalara, zorlu direnmelere, ulusal nitelikler gösteren hareketlere sahne oldu. Günümüz de ise, Kürdistan, topyekün bir savaş ocağı haline alıyor.

Kürdistan, taşıdığı yurtsever, devrimci ve anti-emperyalist potansiyelden ötürü bölge düzeyinde ön plana çıkmış; boyutlanan Kürt ulusal kurtuluş hareketi, uluslararası kamuoyunun dikkatlerini çekmeye başlamıştır. Ama buna rağmen Kürdistan devriminin teorik tezleri gereği gibi geliştirilememiş, Kürdistan devriminin gelişim perspektifleri bölge ve dünya devrimci güçleri nezdinde yeterli ölçüde bilince çıkarılamamıştır. Kuşkusuz bunun değişik nedenleri var. Ve bunları, sebep ve sonuç ilişkileri içinde incelemek gerekir.

Her şeyden önce, yakın tarihimize kadar Kürdistan'da görülen ulusal hareketler, marksizmden de esinlenen feodal, küçük burjuva ve burjuva hareketlerdi. Ve söz konusu hareketlerde, işçi sınıfının dışı dokunur bir ideolojik-politik etkinliği yoktu. Hareketin bu karakteri, ulusal kurtuluş sürecinde ortaya çıkan sorunların çözümünü kolaylaştıracak, kendini dayatan soruları, sosyal pratiğin zengin deneyimleriyle yanıtlayabilecek ideolojik-politik perspektiflerin geliştirilmesine, dolayısıyla dünya ve bölge güçler dengesini doğru değerlendirmeye ve bu alanlara yönelik ciddi bir çalışmanın yapılmasına el vermiyordu. Ayrıca bu, ulusal hareketin öncülüğünü yapan feodal ve burjuva güçlerin sınıf yapılarında var olan kararsızlığı ve uzlaşmacılığı müzminleştiriyor; karşılaşılan zorlukların aşılmasında onları, özgüçlerine ve kalıcı müttefikleri-

ne güven yerine düşman güçler arasında ki çelişkilerden yararlanmaya öncelik veren bir politikaya zorluyordu. Kürdistan'ın parçalı ve düşman güçlerle çevrili olması, bu anlayışı kamçıliyordu. Böyle bir politika, kaçınılmaz olarak ulusal hareketi, dış bağlaşıklardan uzaklaştırıyor, onu zayıflatıyor ve bağımlılık ilişkileri içine sokuyordu.

Diğer yandan, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemesi konusunda açık ve gerçekçi programlara sahip olmayan sömürgeci ülkelerin "devrimci" hareketleri, Kürt ulusal hareketlerini - bu hareketler feodal ve burjuva önderlikli olsa bile- tutarlı anti-emperyalist bir çizgiye çekmek için kararlı ve dostça bir mücadeleyi göze alamadılar. Tam tersine, ona karşı düşmanca bir tavır içine girdiler. Hatta birçokları, zaman zaman kendi burjuvazisinin saflarında yer almayı, ulusal hareketi, anılan zaaflarından da yararlanarak uluslararası kamuoyu nezdinde gammazlamayı bile ihmal etmediler. Bu durum, bir yandan ulusal hareketin, dünya devrimci güçlerinden soyutlanmasını kolaylaştırıyor diğer yandan harekete anti-komünist eğilimlerin güçlenmesine ya da güçlendirilmesine neden oluyordu. Emperyalizmin, bölge gericiliğinin ve petrol dolarlarının çalıştırdığı propaganda aygıtları ise, bütün bu olup bitenlere tuz biber ekiyordu.

70'li yıllara gelindiğinde, halkımızın destansı direnmelerinin yarattığı zengin birikimlerin yanı sıra tarihin bu olumsuz mirasını da devralan ulusal kurtuluş hareketi, önemli ideolojik-politik ve örgütsel görevlerle karşı karşıyaydı. Artık ulusal kurtuluşçu güçler arasında, çağdaş kurtuluşçu görüşler filizlenmeye başlamıştı. Toplumdaki değişim ve hareketlenme, 1975 Irak Kürt ulusal hareketinin yenilgisine kaynaklık eden nedenler ve dünya ölçüsündeki devrimci ve anti-emperyalist gelişmelerin yarattığı derin etkilenmeler bu süreci hızlandırıyordu. Ancak bu olumlu gelişmeler, bir başına devrimci bir ulusal kurtuluş çizgisinin geliştirilmesi için yeterli değildi. Çünkü böyle bir çizginin geliştirilmesi, her şeyden önce ulusal kurtuluş tarihinin zengin birikimlerini derin kaynak yapıpacak. Hata ve zaafıların açığa çıkaracak, onlardan ders alacak bir yaklaşımla Kürdistan devriminin teorik tezlerini geliştirmeyi ve buna bağlı olarak Kürdistan ulusal kurtuluş devriminin ruhuna uygun bir örgütlenmenin yaratılmasını gerektiriyordu. Teorik seviyenin, diğer parçalara oranla daha ileri olduğu Türkiye (kuzey) Kürdistan'ı ulusal kurtuluş güçlerine, bu konuda daha önemli görevler düşüyordu. İşte Kürdistan işçi sınıfı ve devrimci güçleri de, bu tarihi görevi gereği gibi omuzlayamadıkları için, hala bağımsızlık-özgürlük meselesi ve bununla diyalektik bir bağ içinde bulunan örgütlenme sorunu tartışılıyor.



## KÜRT ULUSUNUN KENDİ KADERİNİ TAYİN SORUNU

Yukarda belirtmeye çalıştığımız gibi, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, marksizm—leninizmin temel bir ilkesidir. Ve bu hakkın kullanılması, onu kullanmak durumunda bulunan ulusun sömürgeci ya da egemen devletten ayrılıp kendi bağımsız devletini kurması anlamına gelir. Ama bu bilimsel gerçeğe rağmen, sömürgeci ülkelerin bazı devrimci ve komünist örgütleri, ezilen Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının bağımsızlıkları ve özgürlükleri üzerinde ağıtlar yakarken zaman zaman burunlarının dibinde patlak veren Kürt ulusal ayaklanmalarının altında bir bit yeniği, hatta bir emperyalist parmağı aramakta kendilerini alamadılar.

Ulusal hareketin yeni boyutlar kazandığı günümüzde, onların da soruna yaklaşımında ilerleme var! Artık onlarda Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkından şu ya da bu biçimde söz ediyorlar. Kuşkusuz bu, olumlu bir şey. Ne ki, yukarıda altını çizmeye çalıştığımız kesimlerin yaklaşımında isabet ve samimiyet yok. Bazıları kendi kaderini tayin hakkını özerklik “derekesine” indirgemek isterken kimileri de Amerika’yı yeniden keşfetmişcesine Misak-ı Milli sınırları içinde “tek bir işçi sınıfı”nın varlığından söz ediyor, dolayısıyla tek bir işçi sınıfı partisinin zorunluluğunu vurguluyor ve bu noktadan hareketle Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemede, somut tarihi koşulların öne çıkardığı ya da çıkarabileceği seçeneklerin önünü tıkıyor, bizzatıhi onun onayına olanak tanımadan sorunu, kendi devrimlerine bağımlı kılarak çözmeye çalışıyorlar.

Öncelikle şunu belirtelim ki, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını, özerklik “derekesine” indirgemek devrimci bir yaklaşım değildir. Ve bu hakkı, özerklikle özdeşleştirenlere işçi sınıfı biliminin verdiği yanıt açıktır:

**“Leninizm, ulusların kendi kaderlerini tayin etme kavramını, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarının egemen devletten tamamiyle ayrılma hakkı, ulusların bağımsız devlet olarak yaşama hakkı biçiminde yorumlayarak, bu kavramı genişletti.”**

**“Böylece ezilen uluslar sorunu, ezilen uluslara, emperyalizme karşı, ulusların gerçek eşitliği uğruna, bağımsız devlet olarak varlıkları uğruna mücadelelerinde destek, gerçek ve sürekli yardım sorunu haline geldi.”** (J. Stalin, Leninizmin Sorunları, Sol Y, s.62)

“Tek bir işçi sınıfı” teranesiyle daha üst perdeden ahkâm kesenlere gelince: İşçi sınıfının çıkarları, yalnız Türkiye ve Kürdistan’da değil, dünya ölçüsünde ortaktır. Ve bu ortaklığın temeli, onun hayati sınıf çıkarlarının her türlü sömürü ve baskıyla açık bir biçimde çelişmesidir. Dolayısıyla bu açıdan soruna bakıldığında, dünyada “tek bir işçi sınıfı” var diyebilir, bunun dünya işçi sınıfı olarak anılabilir. Zaten işçi sınıfını enternasyona-

list yapan önemli öğelerden biri de budur. Bu anlamda işçi sınıfının uluslararası birliğini, hatta yalnız işçi sınıfının değil, işçi sınıfının ve tüm ezilen—sömürülen halkların birliğini ve en sıkı dayanışmasını savunmak, bu yolda enternasyonalizmin ruhuna uygun bir mücadele yürütmek devrimci bir görevdir. Ancak “bilimsel sosyalistler”imizin kastı bu değildir. Çünkü onlarda, enternasyonalist görevlerin yanı sıra, emperyalizm zincirinin en zayıf halkasından koparılması gerektiğini açığa çıkaran leninist devrim teorisinin değişik süreçlerde proleterya ya farklı ulusal görevler dayatabileceğinin bilincindedirler. Dolayısıyla onların esas olarak vurmak istediği hedef, “çok uluslu bir devlet”te, değişik ulustan işçilerin örgütsel birliği sorunundan giderek ulusal sorunun çözümünü kendi anlayışlarına uyarlamaktır.

Oysa sömürgeci—sömürge ya da bağımlı—egemen ülke ilişkilerinin sözkonusu olduğu “çok uluslu bir devlet”te, ezilen ulusun kendi kaderini tayin hakkını belirleyen şey, somut tarihi ve iktisadi koşullardır. Ve değişik ulustan işçilerin örgütlenme olayını, işçi hareketlerinin birlik ve dayanışma sorununun pratikte alabileceği biçimleri belirleyen de, yine bu tarihi şartlardır. İşte bunlar, aynı zamanda, sömürgeci—sömürge ilişkisinin bulunduğu “ülke” devrimlerinin stratejik hedeflerinin tesbitinde de belirleyici olan öğelerdir. Dolayısıyla somut tarihi, toplumsal ve siyasal koşulları oluşturan unsurların diyalektikbütünselliğini yadsıyan, ya da bu unsurlardan birini, bu diyalektik bütünlüğün önüne koyarak sözkonusu ülkelerin özgül durumlarını, devrim süreçlerini gözardı eden yaklaşımlar, görünürde işçi sınıfının evrensel çıkarlarını hedeflemiş olsa bile leninist yaklaşımlar değil; soyut ve amaca hizmetten uzaktır.

Sonra, eğer sorun, değişik ulustan işçilerin çıkarlarını korumak ise, bu, Türkiye işçilerin Kürdistan ulusal kurtuluş güçleriyle birlik ve dayanışmasının geliştirilmesine bağlıdır. Bu bakımdan, çeşitli uluslardan işçilerin birliği ve dayanışması sorununu, ulusların kendi kaderlerini tayin etme haklarının karşısına koymak ya da ikincisini birinciye bağımlı kılarak çözmeye çalışmak, sözü edilen iddiaların tersine değişik ulustan işçilerin birliği ve dayanışmasına da hizmet etmez. Çünkü böyle bir yaklaşım, “çok uluslu bir devlet”te değişik ulustan işçilerin karşı karşıya bulunduğu temel görevleri diyalektik birliğiyle de bağdaşmaz. Lenin’in konuya ilişkin şu belirlemesi bu bakımdan öğreticidir:

**“Doğu Avrupa’da ve Asya’da belirmeye başlayan burjuva demokratik devrimler döneminde, ulusal hareketlerin uyanması ve yoğunlaşması döneminde bağımsız proleter partilerinin kurulması döneminde, bu partilerin ulusal sorun konusundaki görevleri iki yönlü olmalıdır: birincisi, bütün ulusları kendi kaderlerini tayin etme hakkını tanımak, çünkü burjuva demokratik devrim henüz gerçekleşmemiştir, çünkü işçi sınıfı de-**

mokrasisi tutarlı olarak, ciddiyetle ve içtenlikle (liberal Kokoşkin tarzında değil) ulusların eşit hakları için savaşır, ve ikincisi, belirli bir devlet içinde, tarihinin geçirdiği bütün değişmeler boyunca, burjuvazinin birey olarak devletlerin sınırlarında meydana getirdiği değişiklikler ne olursa olsun, bütün ulusların proleterlerini sınıf mücadelesinde en sıkı ve bölünmez bir ittifakı gerçekleştirmek için mücadele eder.” (V.I.Lenin, UKKTH, Sol Y. s. 99—100)

1896 Enternasyonalinin formüle ettiği kararlarda da ifadesini bulan bu belirlemeyi, çelişkili ve burjuva milliyetçiliğine verilen bir ödün biçiminde nitelendiren bazı akıl fukaralarına Lenin’in verdiği yanıt ise, daha da somuttur:

**“...5. maddenin herhangi bir ulusun burjuvazisinin milliyetçi sloganlarına karşı işçileri uyarmasında ve bütün ulusların işçilerini uluslararası ölçüde birleşmiş proleter örgütlerde birliğe ve kaynaşmaya çağırmasında bir “çelişki” görmektedirler. Ama bu “çelişkiyi” ancak, örneğin, İsveç ve Norveç proleteryaının birliğinin ve sınıf dayanışmasının, İsveçli işçiler Norveç’in ayrılma ve bağımsız bir devlet kurma özgürlüğünü tanıdıkları zaman güçlendiğini anlayamayacak kadar yüzyeide kalan kafalar görebilirler.”** (V.I.Lenin, Age, s. 100)

Görüldüğü gibi işçi sınıfı bilimi, yalnız “bilimsel sosyalistler”imizi yadsılamakla kalmıyor; onların tezlerini dayandırabileceği coğrafi ve iktisadi bağların, ulusların kendi kaderlerini tayin etmeleri konusunda bir başına belirleyici olmayacağına da çok açık bir biçimde gösteriyor.

## ANA HALKA SOMUT TARİHİ ŞARTLARIN DOĞRU KAVRANMASIDIR

Bu değerlendirmemizde sık sık vurguladığımız gibi, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemede kavranması gereken ana halka, ulusal hareketinin tarihi, toplumsal ve siyasal koşullarıdır. Bu somut tarihi ve iktisadi şartların Kuzey Kürdistan ve Türkiye özgümlündeki durumu ise şöyledir:

I—Herşeyden önce Kürdistan, bir devletin değil; emperyalizmin açık desteğinde bölge devletlerinin silahlı zoru ile işgal altında tutuluyor. Bu özelliğinden dolayı Kürt sorunu, nesnel olarak tek tek sömürgeci ülkenin bir iç sorunu olmaktan çıkıyor, emperyalizmi yakından ilgilendiren, bölge devletlerinin ortak müdahalelerine neden olan bölgesel, hatta uluslararası bir sorun halini alıyor. Bu durum, her parçada kendi seyiri içinde gelişen kendi kaderini tayin savaşımının karşısına, tek tek sömürgeci devletin “sınırları” içinde kalmaktan öteye ve farklı ittifak perspektifleri çıkarıyor. Dolayısıyla ulusal hareketin ufkunu genişletiyor. Bu nedenle, Kuzey Kürdistan devriminin perspektifleri tesbit edilirken bu nesnel gerçekliğin gözardı edilmemesi gerekir. Her parçanın özgül koşullarında gelişen ulusal demokratik mücadele, bu gerçeği görmezlikten geldiğinde, kaçınılmaz olarak kendisini “X” ya da “Z” devletin



"sınırları" içinde hapsedecek veya ittifaklar politikasını ağırlıklı olarak buna göre saptamak durumunda kalacaktır. Bu bakımdan, Kuzey Kürdistan'da gelişen ulusal demokratik savaşın en yakın müttefiklerinden biri, diğer parçaların ulusal kurtuluş güçleridir. Tersî diğer parçaların her biri içinde sözkonusudur.

II—Kürdistan'ın bölge devletleri arasında parçalanmış olması, halkımız sömürgeci güçleri çizdiği "sınırları" tanımaya (ki, tanımıyor) bile, bir gerçekliktir. Ve bu, her parçanın ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısında, onu işgali altında bulunduran sömürgeci devletin gelişme sürecine bağlı olarak şu ya da bu biçimde kendisini gösteriyor. Ancak bu değişimler, her parça açısından gündemde bulunan stratejik devrim aşamasını değiştirmiyor. Dolayısıyla ulusal demokratik devrim sürecinin yaşandığı her dört parça da, birbirinden etkileniyor, birbirini yakından etkiliyor. Gerici—sömürgeci güçlerin yüzyıllardır acımasız bir biçimde sürdürdükleri eritme ve soykırım politikasının sonuçsuz kalmasında bunun, yani Kürdistan'ın şu ya da bu parçasında —belirli aralıklarla da olsa— görülen direnmelerin, ulusal nitelikli ayaklanmaların Kürdistan'ı boydan boya saran etkilerinin payı büyüktür. Zaten ulusal demokratik muhalefeti canlı ve diri tutan önemli nedenlerden biri de, sözkonusu etkilenmelerin yarattığı birikimdir. Tarihsel sürecin değişik evrelerinde ve değişik parçalarda, özellikle azgın gerici dönemlerinde bu birikiminde katkısıyla yaratılan yurtsever ve devrimci potansiyel, çoğu kez diğer bir parçanın ulusal kurtuluş güçlerine, hatta ezen ulus devrimcilerine barınma ve çalışma olanakları sağladı, sağlıyor. Günümüzdeki durum, Kürdistan'lı politik güçler arasındaki olumsuzluklara rağmen daha bir önem arz ediyor. Ulusal demokratik hareketin kazandığı boyutlar, Kürdistan'ın adım adım bölgesel bir savaşın eşliğine gelmiş olması, sözkonusu etkileşimi artırıyor; sömürgeci devletlerin ortak saldırı ve işgallerine karşı ortak direnişleri örgütlenmesini, yurtsever güçler arasındaki ilişki ve dayanışmanın geliştirilmesini zorunlu kılıyor. Bu nesnel durum, diğer parçalar açısından olduğu gibi, Kuzey Kürdistan'da da, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin mücadelesinde itici bir işlev görüyor; ona, ulusal demokratik devrimin temel hedeflerini ilgilendiren görevler dayatıyor. Ayrıca bu sürecin olumlu yönde geliştirilmesi, **Bağımsız Birleşik Demokratik Kürdistan** için de elverişli koşullar yaratacaktır. Kuşkusuz bu, Kürdistan devriminin belli bir aşamasında, bunun nesnel ve özel koşullarının yaratılmasıyla gerçeklik kazanabilir. Fakat bu, sorunun tümüyle gözardı edilmesini gerektirmez.

III—Daha önce de belirttiğimiz gibi, Kürdistan'ın parçalanması ve sömürgeleştirilmesi bir anda ve kolay olmadı; tersine zorlu tarihsel bir süreç izledi. Sömürgeci—sömürge ilişkileri, sömürgeci ülkelerdeki kapitalist gelişme ve değişimlere bağlı olarak geliştirildi. Ülkenin yeraltı

ve yerüstü zenginliklerinin tümü, ülkede biriken değerlerin önemli bir bölümü sömürgeci devletlerin ve emperyalzmin hizmetinde kullanıldı. Ve Kürdistan en ücra yerleşme birimine kadar sömürü ve talan ağı içine alındı. Böylece Kürdistan ekonomisinin bağımsız gelişmesi engellendi, her parçanın özgül koşullarına uygun olarak sömürgeci ekonomik politikaya bağımlılık daha bir pekiştirildi. Bu genelin bir parçası olan Kuzey Kürdistan ekonomisi, Türkiye'deki tekelci gelişmeye bağlı olarak daha sıkı bir denetim altına alındı. Tekelci devlet kapitalizminin egemenliği koşullarında, sözkonusu kontrol mekanizması daha bir güçlendirildi. Diğer bir deyişle, Kuzey Kürdistan'ın iktisadi bağımlılığı pekiştirildi, iki ülke arasında zora dayanan iktisadi bağlar güçlendirildi. Bu nesnel gerçeklik, coğrafi konumla birlikte, iki ülke devrimlerini yakınlaştıran, onların karşılıklı olarak birbirlerini yakından etkilemelerine neden olan önemli bir olgudur. Bu bakımdan, Kuzey Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin en yakın müttefiklerinden biri de, Türkiye işçi sınıfı ve onun bağlaşıklarıdır. Ancak bu durumun bir başına, Kürdistan ve Türkiye devrimlerinin stratejik hedeflerinde ifadesini bulan yönelmelerin işçi sınıfına dayattığı temel görevler arasındaki farklılığı ortadan kaldırmadığı da bir gerçekliktir.

IV—Diğer yandan silahlı zor kullanımı eşliğinde sömürgeci—sömürge ilişkilerin gelişimini belirleyen ekonomik büyüme ve değişimler, kaçınılmaz olarak Kürdistan'ın parçalarında ve her parçanın özgül koşullarına uygun bir biçimde ekonomik ve toplumsal değişimlere de neden oluyor. Sömürgeci ülkelere oranla, daha ağır ve sancılı bir gelişme seyri izleyen sözkonusu değişimler, doğal olarak siyasal yapıya da yansıyor. Ağır sömürü ve barbarca baskının ekonomide ve toplum yapısında yarattığı tahribatlar ise, bunu kamçılıyor. Bu etkenler, ulusal kurtuluş sürecinin beraberinde getirdiği ve sürekli canlı tuttuğu yurtsever ve devrimci birikime katkıda bulunuyor. Çağımızda ulusal kurtuluş devrimlerinin kazandığı zaferler, Kürdistan sorununun bölge düzeyinde önem kazanması ve ön plana çıkması bunu ayrıca etkiliyor. Ve bütün bunlar, ulusal demokratik muhalefetin —parçadan parçaya farklılıklar gösterse bile—, sömürgeci ülkelerdeki toplumsal muhalefete oranla **daha ileri** bir potansiyel büyüme sağlamasına neden oluyor. Bunun somut göstergelerine Kuzey Kürdistan'da da tanık olmak mümkündür: 12 Eylül öncesinde yurtsever ve devrimci adayların, burjuva partilerinin her türlü madrabazlığına, sömürgeci teröre rağmen kazandıkları seçim zaferleri, değişik seçimlerde yine aynı niteliklerinden dolayı bağımsız adayların büyük bir bölümü topladığı oylarla faşist anayasa oylamasında cuntaya atılan şamar bar göstergelerin sadece bazı örnekleridir.

V—Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı sorununun, bölgesel hatta uluslararası boyutlarını ve bunun Kürdistan devrimine kazandırdığı özellikleri yukarı

da kısaca belirtmiştik. Ancak bu belirlememiz, sorunun, "çok uluslu devletleri" ayrı ayrı ve daha yakından ilgilendiren yönlerini doğru bir şekilde kavramamıza engel değildir. Ve olmamalıdır da. Ayrıca Kürdistan'ın parçaları ile sömürgeci devletler arasında yeralan coğrafi ve iktisadi bağlar, meselenin önemini daha bir artırıyor. Dolayısıyla sorunu, ezen ve ezilen ulusların işçi hareketlerinin **nitelikleri** açısından da irdelemek gerekiyor.

"Çok uluslu devlet"lerde değişik ulus-tan işçilerin politik mücadelelerini belirleyen özelliklerin önemli bir göstergesi, işçi sınıfının karşı karşıya bulunduğu ikili tarihsel görevin doğru kavranması ve bu kavrayışın dayattığı görevlerin yürekli üstlenilmesidir. Sözkonusu ikili görev ise, ulusların kaderlerini tayin hakkı konusunda kararlı, korkusuz mücadele ve değişik ulustan işçilerin sınıf mücadelelerinde "sımsıkı, çözülmez ittifak"tır. İşte soruna bu perspektiften yaklaşıldığında, Kürdistan'ın işgal altında bulunduran sömürgeci ülkelerin işçi sınıfı hareketlerinin ezici bir çoğunluğunun, kendi devrimlerini de yakından ilgilendiren Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı sorununun sınıfı geçemedikleri; gelebildikleri en "olumlu" noktada bile ulusal sorunun çözümünü, "çok uluslu devlet"lerin "sınırları" içindeki genel bir devrim hareketine **bağımlılıkları** somut tarihi ve iktisadi şartları gözmezlikten gelen böyle bir yaklaşımın, ulusların kendi kaderlerini özgürce belirlemelerini, onların ayrılma haklarını yadsıdığı, ezilen ulusun işçilerine, yurtsever ve demokratik güçlerine güven vermekten uzak olduğu açıktır. İşte Türkiye işçi sınıfının halen kurtarılamadığı yörünge de budur. Ve bu, Türkiye işçi sınıfı hareketinin niteliğinde hala belirleyici temel bir göstergedir. Zaten Türkiye işçi sınıfı hareketinin, Kürdistan işçi sınıfı ve yurtsever güçlerini örgütleyip yönlendirememesinin önemli bir nedeni de budur.

Kürdistan işçi sınıfı, toplumumuzun en devrimci sınıfıdır. Onun nicel olarak zayıf olması, ulusal demokratik devrime öncülük etmesine engel değildir. Tersine onun, hem Kürt ulusunun kendi kaderini tayin ve ayrılıp bağımsız devletini kurmak, hem de enternasyonalist görevlerini yerine getirmek ve Kürdistan'da da varolan milli dar görüşlülüğe karşı kararlıca mücadele etmek gibi tarihsel görevleri kavrayışı bile, bir başına bunu gösterir yeterliliktedir. Bu, aynı zamanda onun, Kürdistan devriminin dayattığı görevleri omuzlayabileceğinin somut bir göstergesidir.

Görüldüğü gibi, sıraladığımız bu somut tarihi ve iktisadi koşullar, kapitalist dünya sistemi içinde bulunan Kürdistan'da —herparçadaki mücadelenin ayrı bir seyir izlemesine rağmen—, işçi sınıfının her parçanın özgül koşullarında ayrı ya da ezen ulusun işçileriyle birlikte mi örgütleneceğine açık yanıtlar getirmekle kalmıyor; coğrafi ve iktisadi bağlara rağmen Kuzey Kürdistan devriminin, ittifak



# FAŞİZİM, BURJUVA DEMOKRASİSİ VE DEVRİM

L. Polat

Bugün emperyalist, kapitalist sistem derin bir ekonomik ve politik bunalım içerisinde. Bu bunalımdan dolayı emperyalizm her geçen gün kudurganlaşıp, saldırganlaşmaktadır. Bu saldırganlık tavrını değişik biçimlerde dile getirip, uygulama alanına sokmaktadır. Emperyalizm kalıcı olan bunalımdan kurtulmak ya da bunu hafifletmek, bunalımın faturasını emekçi halk kitlelerinin boynuna yükletmek ve ömrünü biraz daha uzatmak için kendisine bağımlı olan işbirlikçi tekelci burjuvazinin en gerici kanadı vasıtasıyla askeri faşist darbeler tezgahlamakta ve ülkelerde gerici ve faşist kukla yönetimleri oluşturarak o ülkeleri kendisi için ileri bir karakol durumuna getirmektedir.

Emperyalist, kapitalist sistemdeki ekonomik ve politik bunalım kalıcıdır. Dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketi ve bağımlı, sömürge halkların ulusal kurtuluş mücadeleleri emperyalizme büyük darbeler vurmakta ve her geçen gün onu köşeye sıkıştırmaktadır. Üçü bileşenin emperyalist, gerici güçlere karşı hayatın her alanında yürüttüğü devrimci mücadele emperyalist, kapitalist bunalımı daha da derinleştirmektedir. Emperyalizmin aleyhindeki tüm devrimci değişme ve gelişmeler emperyalizmi daha da hırçınlaştırmakta ve onun doğasında var olan "her çizgide gerici" eğilimi ile halkların devrimci, demokratik gelişimini engellemek, geriletme ve bastırma için her türlü yola başvurmaktadır.

Faşizm sorununu da emperyalizmin bu genel çerçevesi içinde ele alıp değerlendirmek gerekir. Özellikle 1917 Ekim Devriminin çarlık Rusyasında başarıya ulaşmış, sosyalizmin bir teori olmaktan çıkıp pratikte maddi hayat içerisinde bir gerçeklik durumuna gelmesi ve uluslararası alanda sınıf mücadelesinin keskinleşip yükselmesi ve sömürge, bağımlı ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesi neticesinde tekelci kapitalizmin içerisine girdiği bunalım ve bu bunalımdan çık-

mak için artan saldırıları ve ortaya çıkan koşullardan sonra Almanya, İtalya ve diğer bazı Avrupa ülkelerinde birbiri ardısıra faşist diktatörlükler oluştu.

Dünya proletaryasının merkezi örgütlenmesi olan Komünist Enternasyonal, 4. kongresinden başlayarak ekonomik, sosyal, siyasal ve pratik gelişmeleri değerlendirerek, kendi içerisinde mevcut durumun genişletilmesini yaparak Komünist Enternasyonalin 7. kongresinde faşizm tanımlamasını yapıp faşizmi gerçek işyüzüyle birlikte tahlil edip, faşizmin iğrençliğini Dünya proletaryasının ve ezilen halkların önüne sermiştir.

Komünist Enternasyonal faşizm tanım ve tahlilini yaparken Lenin'in tekelci kapitalizmin (emperyalizmin) genel karakteri hakkında söylediklerinden hareket etmiştir. E.Lewerenz "Komünist Enternasyonalde Faşizmin Tahlili" adlı yapıtında şöyle diyor: "Komünistler açıkça tanımlamıştır ki emperyalizmin içeriğinde var olan 'her çizgide gerici' eğilimi faşist diktatörlüğün kurulmasında en çarpıcı ifadesini bulmuştur." (K.E.F.T.sa.10)

Dünya düzleminde devrimci hareketin gelişmesi, sınıf mücadelesinin keskinleşmesiyle birlikte tekel-devlet bütünleşmesi sürecinin bir ürünü ve sıçrama tahtası olan faşizm, emperyalizmden, mali sermayenin egemenliğinden ayrı düşünülemez.

Komünist Enternasyonal kurulunun 13. oturumunda şekillenen ve komünist enternasyonalin 7. kongresinde onaylanan faşizm tanımı şudur: "Faşizm mali sermayenin (finans kapitalin) en gerici, en şöven, en emperyalist unsurlarının açık terörist diktatörlüğüdür."

Emperyalizmin temelyapısı, özelliği, nesnel gelişim süreci ve siyasal eğilimi bilinmeden faşizmin ortaya çıkış temeli ve bu temel yapıda yükselen politikası bilinemez. E.Lewerenz "faşizmin sınıfsal niteliğinin belirlenmesi sonucu, bunun tekelci kapitalizm ile, yani emperyalizm ile zaman ve öz açısından bağlantısını ortaya çıkaran komünist Enternasyo-

naldır." der. Komünist Enternasyonalin bu doğru tesbit ve tahlilleri günümüze kadar geçerliliğini korumakta ve proletarya ile mazlum halkların emperyalizme ve faşizme karşı devrimci mücadele yollarını aydınlatmaktadır.

Dünya proletaryasının yiğit evladı, anti-faşist mücadelenin yılmaz savaşçısı, komünist Enternasyonalin kuramcısı ve Bulgaristan Demokratik Halk Devriminin önderi J.Dimitrov "öğrenmeli, kavramalı ve uygulamalıyız" der. Gerçekten emperyalizmin bir yüzkarası olan faşizmi tüm yöntemleriyle iyice öğrenmeli, kavramalı ve ona karşı devrimci mücadele perspektiflerini tesbit edip hayatın her alanında, ta ki onun kökünü kazıyana dek devrimci savaşımı maddi pratik hayat içerisinde uygulamalıyız.

## FAŞİZMİN GELİŞ BİÇİMLERİ

Evransel alanda faşizmin iktidara geliş biçiminin tek bir şeması yoktur. Yani faşizmin geliş tek bir reçete ile izah edilemez. Faşizm iktidara yönelirken kullandığı yöntemler ve aldığı biçimler ülkelerin özgül koşullarına göre farklılıklar gösterir.

Dimitrov "bütün ülkeler ve halklar için geçerli bir faşizmin gelişim şeması ortaya koymak büyük bir yanlış olacaktır" der. (F.K.B.C.sa.128) Farklı ülkelerin farklı tarihsel gelişim sürecinde meydana gelen toplumsal yapılarındaki değişik özellikler, kapitalizmin gelişim düzeyi, burjuvazinin karakteristik yapısı, emperyalizmle olan ilişki ve bağımlılık düzeyi, ülkedeki siyasal durum, sınıf güçlerinin örgütlülük durumu ile sınıf mücadelesinin geliştiği düzey, sorunun nesnel özünü oluşturmaktadır.

Emperyalizme bağımlı kapitalizmin çarpık bir şekilde geliştiği, yarı bağımlı ülkelerde faşizm yukarıdan aşağıya doğru darbe yoluyla iktidara gelir. Örneğin Bulgaristan, Yugoslavya ve Finlandiya'da faşizm geniş bir tabanı olmadan, devletin silahlı kuvvetlerine dayanarak iktidara gelmiştir.

Gelişmiş ileri kapitalist ülkelerde ise faşizm genellikle aşağıdan yukarıya doğru gelişip iktidara yönelir. Bu farklı yönelmenin nesnel temeli bu ülkelerin ekonomik ve toplumsal yapılarında yatmaktadır. Komünist enternasyonalin 7.kongresi tezlerinin 1. taslağında "tek tek ülkelerin ekonomik, toplumsal ve ulusal yapılarındaki özellikler ve farklı tarihsel gelişmeleri farklı faşistleşme sürecine yol açmakta, faşist diktatörlüğün ve faşizmin değişik biçim ve yöntemlerine götürmektedir." deniliyor. (K.E.F.T.sa.157)

İtalya ve Almanya gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde faşizmin sınıf temeli ve taşıyıcısı olan mali sermayenin en gerici emperyalist güçlü birlikleri her türlü olanakları kullanarak bir yandan burjuva demokrasisi kanalıyla gerici önlemleri geliştirirken, diğer yandan da faşist iktidara kitle tabanı oluşturmak için küçük burjuvazinin ve orta katmanların taleplerini demogojinin en ince yöntemleriyle, iki yüzlü ve sahtekarca kullanmıştır. Ve böylece devletin faşist bir nitelik kazanmasına destek olacak kitle tabanı oluşturarak, bunların ihtiyaç ve taleplerine seslenerek, onları örgütleyip yönlendirerek kendi terörcü iktidarlarını kurmada bir araç olarak onları kullanır.

Faşizmin iktidara geliş hem bir anda olmaz. Özellikle o iktidara gelmeden önce iktidara gelişinin maddi ön zeminini hazırlar, bu zeminin hazırlanmasından sonra ülkenin kurtarıcıları pozuna bürünerek iktidara yürür. Faşizmin iktidara gelmeden önce, burjuva hükümetleri kanalıyla, geçici tedbirlerin alınıp faşizmin iktidara gelişinin maddi zemininin hazırlanması konusunda Dimitrov şöyle diyor: "burjuva hükümetler-faşist diktatörlükler kurulmadan önce-belli bir takım ön aşamalarla gerici ve faşizmin yönetimi ele geçirmesini doğru bir şekilde doğruya mümkün kılan bir takım gerici tedbirler alırlar. (F.K.B.C.sa.48)

DEVAM EDECEK



Bir yoldaşımızın Diyarbakır zindanındaki yaşamışın gözlem ve değerlendirmesini okurlarımıza sunuyoruz.

Roja Welat Redaksiyonu

## DİRENİŞ ÜSTÜN GELİYOR!



### YAŞILAR KOĞUŞU:

İsmi 'yaşlılar' koğuşu olması na rağmen, gerçekte tüm yaşlıların toplandığı bir koğuş değildi. Genel olarak kaçakçılar, Torpilliler ve direnişlerden ürkeren uzlaşmacı bir politika izliyen siyasilerin toplandığı bir koğuştu. Örneğin TKSP davasından yargılanan N.K.Y.Ç vs. bu koğuşta kalıyorlardı. Burda kalanlardan çok daha yaşlı ve sakat olan yüzlerce devrimci diğer koğuşlarda acıya, işkenceye katlanarak yaşamlarını onurluca sürdürüyordu. Yaşlılar koğuşunun havalandırma, görüş, yemek seansları normal devam ediyordu. Televizyonları vardı.

### HÜCRELER KOĞUŞU:

Cezaevinde iki koğuş hücreler koğuşu idi. Her koğuş dört katta dizilmiş hücrelere bölünmüştü. Hücreler bir veya iki kişilik olarak yapılmıştı. Ancak yer darlığından bazen bu sayı artırılırdı. Genel olarak hareketlerin öncü kadroları, idamla yargılanan siyasiler ve diğer koğuşlarda direnişlere katılanlarla 'disiplin' cezası alanlar belli sürelerle bu hücrelere konurlardı. En kötü koşullarda olan bu arkadaşlardı. Tüm siyasi hareketlerden militanlar, direnenler hücre yaşamından geçiyordu.

### DİĞER KOĞUŞLARDA GÜNLÜK YAŞAM

Her gün zorunlu olarak saat 6'da kalkılır, yataklar düzeltilir, sabunsuz ve aynasız tıraş olunurdu. Permatikler gardiyandan sayılarak alınır ve geri

teslim edilirdi. Ardından sayım yapılır ve kahvaltıya otururduk. Kahvaltı genel olarak un çorbası olurdu, çok nadir çay ve zeytin verilirdi. Yemekleri dört kişi bir kaptan yemek zorundaydık. Yemekler çok az verilirdi ve insanlar her zaman yarı aç idi. Kahvaltudan sonra ranzaların önünde sıra olurduk. 'İstiklal marşı', 'Andımız' veya kemalizm ile ilgili dersler başlardı.

Günde bir saat havalandırmaya çıkıyorduk. Havalandırmaya dedikleri, aslında bizler için bir nevi işkence idi. Irkçı marşlar söyleterek askeri eğitim yaptırıyorlardı. Her havalandırmada mutlaka bir bahane bulup 5 x 10'luk kalaslarla bizleri dövüyor, dizlerimiz ve dirseklerimiz kaniyincaya kadar süründürüyorlardı. Havalandırma böylece biter, sayım yapılır ve koğuşlara alınırđık. Yeniden kemalizm dersi başlardı. Koğuşlardaki davranışlarımız kapıdaki mazgal deliğinden gözetlenirdi. Ayrıca her koğuşta görevli muhbir 'vatandaş' lar mevcuttu. Bunlar yönetim tarafından korunuyorlardı.

Akşam saat 6'da sayım yapılıyor ve yat emri veriliyordu. Bu saatten sonra konuşmak, gezinmek ve tuvalete gitmek yasaktı. Sadece iki nöbetçi arkadaş bir araya gelmemek kaydı ile koğuş nöbeti tutuyorlardı.

Tüm bu anlatılanlar cezaevi yönetiminin uygulamak istediği ve üzerinde titizlikle durduğu kurallardı. Ancak devrimciler tüm bu baskılara, işkencelere rağmen devrimci mücadeleyi yükseltmek için, imkanlar yaratıyor, faşist kolluk kuvvetlerinin aşağılık kurallarına karşı duruyorlardı. İlerde direnişleri anlatınca bu konuya yeniden değineceğim.

### GÖRÜŞ GÜNLERİ

Cezaevinde 'normal görüş günleri' yaşanıyorsa, haftada bir ve sadece soyadı aynı olan yakın akrabalarla 2-3 dakika görüş yapmak mümkündü. Görüşe çıkmak ise ayrı bir işkence idi. Görüşmecisi gelenlerin listeleri koğuşlarda okunur, koğuş kapısına çıkarılırdı. Görüş yerine kadar askeri marşlar söyleterek yürüyüş yaptırıyorlardı. Görüşe ellerimiz arkadan kelepçeli ve yanımızda bir dinleyici asker olmak üzere başlardık. Kürtçe konuşmak yasak olduğundan, Türkçe konuşmak bilmiyen görüşmecilerle sadece 2-3 dakika bakışarak 'görüş' yapmış olurduk. Görüşten sonra sürünerek koğuşlara gelir, koğuş kapısında falakamızı yedikten sonra 'görüş' günümüzü tamamlamış olurduk.

İçerde toplu direnişler olduğunda görüşler yasaklanırdı. Kimi zamanlarda içerdeki işkenceleri protesto etmek için aldığımız ortak kararlara uyarak görüşe çıkmazdık.

Görüş günleri, görüşmeye gelenler için de büyük bir işkence idi. Görüşmeciler dışarda her türlü hakarete maruz kalmalarına rağmen yılmazlardı. İçerden yükselen direnişlerin en büyük destekçisi oldular. Korsan yürüyüşler yaptılar, sesimizi duyurdular, kitlelerle aramızda bağ oldular.

### MAHKEME GÜNLERİ

Mahkemeye gideceklerin isim listesi okunurdu, tek sıra halinde koğuşun önüne çıkardık. Tüm gıysilerimizi çıkarıp arama yapıyorlardı. Mahkemeye herhangi bir

yazılı belge ile gitmek yasaktı. Böylece önceden hazırlanmış yazılı savunmalar önlenmek isteniyordu. Tüm koğuşlardan mahkemeye gidecekler büyük salona toplandıktan sonra, arkadan ellerimizi kelepçeleyip arabalara bindiriyorlardı. Arabanın içinde ayrıca zincirle birbirimize bağlanıp 'mahkeme' salonuna kadar dövülerek, 'yargıç' önüne çıkıyorduk. Çevreyle konuşmak, hatta bakışmak bile yasaklanmıştı. Savunmalar 'mahkeme' heyeti tarafından engellenmek isteniyordu. Sadece sorulan sorulara cevap vermemiz isteniyordu. Avukatlarımız dahi hukuki savunmamızı yaparken tehdit altındaydılar. Siyasileri savundukları için birçok avukatın işkenceye alındığı biliniyor. Bütün bu olaylar faşist mahkemelerin devrimcileri savunmasız bırakmak istemelerinin açık örnekleridir. Buna rağmen mahkemeler sömürgeciliğin ve faşizmin yargılandığı bir alana dönüşebiliyordu. İnsanlarımız tüm işkenceleri göze alarak cezaevi yönetiminin tutumunu protesto ediyor ve siyasi savunmalarını yapıyorlardı. Sözde 'yargıç'lar önünde dahi asker dayağı ile susturulmak isteniyordu insanlar. Mahkeme salonunda başlıyan dayak koğuşlara varıncaya kadar devam ediyordu.

Cezaevinde yaşam işkence ile bütünleşmişti. Her şey düşüncüyü yok etmek, ihaneti geliştirmek için yapılıyordu. Tahamülsüzlük kendisini tek tek çıkışlarla göstermeye başlamıştı. İşkence çarkını durdurmanın tek yolu örgütlü ve kitlesel müdahale idi. Ve bu örölmeye çalışılıyordu.

Devam edecek



Afganistan devriminin 6. yıldönümü nedeniyle, bir arkadaşın Roja Welat için yaptığı incelemeyi okurlarımıza sunuyoruz.

R. Welat Redaksiyonu

# Afganistan devriminin ana hatları

## ADHP VE ADC YÖNETİMİNDEKİ AYRILIKLARIN KÖKENİ

Devrim sonrasında yönetim- de çıkan ayrılıkları algılayabil- mek için geçmişe gözetmemiz yararlı olacak.

ADHP'nin kuruluş hazırlık- ları 1964 yılının sonlarına doğru başlar. Başını Nur Mu- hammed Teraki, Ahbar Hay- bar, Babrak Karmal ve Badan Şair'in oluşturduğu bir grup devrimci, gizli gizli bir kongre topladılar. Kongreye öncülük edenlerden Ahbar Haybar ve Babrak Karmal kendi çevrele- rinde komünist ideolojiyi be- nimsemiş olarak biliniyor- lardı. Kongre 50'sini çeşitli mesleklerden sivillerin 27'sini ise değişik rütbelerden asker- lerin oluşturduğu 77 militanla gerçekleştiriliyor. Partinin le- gal kuruluş tarihi 1 Ocak 1965 olarak saptanıyor. Kongre Te- raki'yi parti liderliğine getiri- yor. Yukarıda adı geçenler de politbüroda görev alıyorlar.

Ayrıca kongre şu kararları alıyor.

- 1- Legal çalışmanın avantaj- larından azami derecede ya- rarlanmak.
- 2- Legal çalışmayı, özellikle ordu içindeki illegal çalışmay- la kaynaştırıp, bütünleştir- mek.

Programın temel hedefleri; Kamusektörünün güçlendiril- mesi, Planlı ekonominin gerçekleştirilmesi, ülkenin sa- nayileştirilmesi, dış ticaretin kontrol altına alınması, de- mokratik reformun yapılması, cehalete karşı savaşılmaması, iş- sizliğin tasfiyesi ve sonuç ola- rak belli başlı demokratik he- defler asgari programı içinde yer aldı.

1966 yılında partinin yeni üyelerinden ve millet vekili olan Hafızullah Amin ve yanındaki bir grup taraftarı Bu cephe politikasını eleştirmeye başladı. H. Amin, cephe politi- kasını sınıf işbirliği olarak değerlendiriyordu. Asgari pro- gramı red ediyor ve maksima- list bir tutum izleyerek herke- sen daha devrimci görünmeye çalışıyordu. Politik mücade- leyi küçümsüyor, kitlelere inanmıyordu.

Bu tartışmalar, kısa zamanda partide iki farklı eğilimin net- leşmesine ve giderek iki ayrı örgütselliğe kadar vardı. Amin

taraftarları Haki'ler diğerleri Parşam'lar olarak 1967'den 1977'ye kadar birbirlerini suçladılar.

Devrimci durumun olgun- laştığı ve 1977 Nisan'ında Ba- brak Karmal ve Teraki'nin tu- tuklanması sürecinde taban- dan biriktirilecek talebi yoğun- laştı. Birliğe karşı çıkmanın kendi siyasi sonunu getireceğ- ni gören Amin birliğe razı oldu. Tek bir Merkez Komitesi altında yeniden tek bir parti halinde birlik oluştu.

## H. AMİNİN YÜKSELİŞİ VE DÜŞÜŞÜ

Birlik oluştu ancak Amin'in entrikaları devam ediyordu. Amin öncelikle Karmal'ı tasfi- ye etmenin yollarını aradı. Karmal'ı ılımlı ve yumuşak ol- makla suçlayarak görevinden uzaklaştırdı. Çekoslovakya'ya büyük elçi olarak atadı. Kendi- sine karşı çıkan birçok parti militanını tutuklatmış ya da öldürmüştü. Partiyi ve organ- larını hiçe sayarak, Ordu ve devlet yönetimine yerleştirdiği aşiret elemanları ile iktidar ol- maya kalkıştı. K.A.M. adlı istih- barat örgütünü kendi kişi- sel otoritesi için kullandı.

Vahametinin farkında olan Te- raki, 1979 yazında Havana'da yapılan bağlantısızlar top- lantısından dönerken Karmal ile görüştü. Devrimin iki lideri bu gidişe dur demek için gö- rüşbirliğine vardılar. Amin bu görüşmeyi Teraki'nin başmu- hafızı Candad'dan öğrendi. 14 Eylül 1979'da Teraki tutuk- landı. 14 ocak gecesi K.A.M. şefi İkbâl ve Ruzi tarafından yastıkla boğularak öldürüldü.

Bu olaylardan sonra ADHP Merkezi Amin'in dışında ille- gal olarak çalışmaya başladı. Yeraltına çekilen parti yöneti- cileri Önderlik Komitesi kur- dular. Kasım ayı ortalarında Devrim Konseyi Karmal'ı baş- bakanlığa getirme kararı verdi. Aralık sonunda Amin Darla- man şıkkasına çekildi. Yeni entrikalar hazırlığına başladı. Yönetimdeki bunalımdan feo- dal gericiler ve emperyalist müdahaleciler yararlanıyor ve karşıdevrim tehlikesi kendisi- ni iyice çalışmalarını iyice azgı- nlaştıyordu.

Bu durumda Afganistan yö- netimi, Afganistan ve SSCB arasındaki anlaşmaya daya-

narak SSCB'den yardım istedi. Konseyin bu kararı hâla baş- bakanlık görevinde bulunan Amin tarafından resmi olarak iletildi. Sovyet askerleri ülke- ye gelmeye başladılar. Parti Merkez Komitesi ve Devrim Konseyi Amin'in başbakanlık- tan ve partideki tüm görevler- den alınmasına karar verdi. Amin bu karara karşı direnin- ce işlediği suçlardan yargıla- narak kurşuna dizildi.

Böylece ülkeye yasallık geri getirildi. Önceden getirildiği parti MK Genel Sekreterliğin- den veresmen seçildiği, fakat Amin tarafından reddedildiği Devrim Konseyi başkanlığın- dan sonra başbakan olarak ye- ni hükümeti kuran Karmal, si- yasal af ilan etti. Amin rejmi- nin tutuklatıldığı aydınlar, yurt- severler, parti militanları ser- best bırakıldılar. Amin döne- minin sorumluları ise genç Cumhuriyetin yargı organları önünde hesap vermeye baş- ladılar.

## AFGANİSTANDA 27 NİSAN DEVRİMİNİN KAZANIMLA- RI.

Afganistan'da işçi sınıfı ve emekçi halkın çağdışı ka- ranlıktan kurtulmak için geri- ci, feodal prangalarını parça- lamak gerekirdi. Köylülerin kö- lelikten kurtulmaları, cehale- tin kökünün kazılması, top- lumsal yaşamın çağdaştırıl- ması, ancak işçi ve emekçilerin yararına köklü bir devrim ile başarılabildi. ADHP öncü- lüğünde gerçekleştirilen Ni- san Devrimi amaçlarını açıkça belirtmişti:

Afganistan'ı insanların öz- gürece yaşayabilecekleri bir toprak parçası haline getir- mek, halkı mutlu etmektir. Parti bunun kolay ve bir çırpıda olmayacağını bilincinden ha- reket ediyordu.

Yığınların güvenini ve des- teğini kazanmak, ancak on- ların material ve kültürel ola- rak yaşam düzeylerini yükselt- mek; toplumsal yapının her alanında radikal dönüşümleri gerçekleştirmekle mümkün- dür.

Afganistan'da emekçi halk, devrimin kendilerine yönelik olan kazanımlarını görebil-

mektedir. Toprak ve sulama reformu sonucu 300.000 köylü ailesine yeterli derecede toprak verilmiş. 3,4 milyon köylü ailesine 772 milyon Afgani vergi iadesi yapılmış. Gübre ve ilaçların fiyatları düşürülmüş; pamuk, şeker pancarı vb. köylüler tarafın- dan üretilen maddelerin alış fiyatı arttırılmıştır. Devlet köylü ailelerine tarım aletleri, makineler ve gübre alımı için faizsiz kredi sağlamaktadır.

Devrim işçilerin çalışma ve yaşam koşullarını temelden yenilemiştir. İlk olarak tüm işçilere düzenli iş günü ve pa- ralı izin hakkı, bayan işçilere hamilelik ve bakıma muhtaç hasta çocukları için paralı izin hakkı, Alt kategoride çalışan işçilerin maaşlarına % 50 zam gibi haklar elde etmişler- dir. Bu hakların yanı sıra işçile- rin konut sorununu çözümle- mek için yeni yeni konutlar; işçi aileleri için birçok tatil yerleri, hastahaneler yapılmaktadır. İşçiler tedavi için yurtdışında, özellikle sovyet- ler Birliğindeki ilıcılardan ya- rarlanmaktadır.

Halkın kültürel ve eğitim dü- zeyinin yükselmesi için ADHP küçümsenmeyecek derecede başarılı olmuştur. Despot yö- netim döneminde okuma-yaz- ma oranı % 10 idi. Programda öngörüldüğü gibi, açılan oku- ma-yazma kampanyası sonu- cu, kentlerde yaşayan insanlar 1987'de, kırsal kesimde yaşı- yanlar ise 1990'da karanlıktan kurtulmuş olacaktır. Tüm Afganistan'da okuma-yaz- manın yanı sıra bilimsel devrimci teorisinin temel ilkeleri- nin öğretildiği 30.000 kurs halka açılmıştır.

AHC'ne karşı emperyalist ve karşı devrimci güçlerin sabo- tajları, barbarca saldırı ve ci- nayetleri olmasaydı; ADHP öncülüğünde yürütülen devrimci mücadelenin başarıları elbette daha fazla ve daha hızlı olacaktı.

Son dönemde karşı devrimci- ler ABD tarafından verilen 290 milyon dolarlık askeri yardımla cinayet ve sabotaj- larını sürdürmektedir. 1800 okul, 150 hastahane, birçok elektrik hatlarını, sağlık evle- rini ve camileri tahrip ederek

Devamı sayfa 15'te



## SINET Û ÇAND

II  
BIJÎ WEKHEVÎ

## III

Ser û dora findê ronî ye  
Lê binê findê tari ye  
Dibê te dinya diye  
Lê te welat nediye  
Lê pêxember xweş gotiye  
Merivê bêxiret  
Bê rexbet e nav ûmmet  
Lê gel çavê xwe vekriye  
Ne mina berê ye  
Nifireki baş hinkirîye dibêjin:  
Hemû axa û beg û zordest  
Hemû paşver û kevnperest  
Hûn korbin welat nebinin  
Hûn bimirin welat we nebîne  
Lî ser gora we pepûk bixweyne  
We welat kîr bê çeper  
Gora we jî welat here der.

Van gotin û pîrsên xort  
Lî kexfexwar û kexdwaran ra  
pîr zor hat  
Axa, beg û şêx bî hêrs û kin  
Lî dora xort cîvin  
Gotin ger em bikujin  
Vi dijmînê din  
Xort go:  
Elhemû lillahirebîl alemin.

Lê xort birindar bû  
Birinên wi xedar bûn  
Min got xortê delal  
Gotnên te mîna ava pakû zelal  
Min vexwar ronî hat çavên min  
Hat bira min dê û bavê min  
Gelo ez kime kanê welatê min

## IV

Xort bî mîrani mîr  
Min tekoşîna wi destpê kîr  
Navê wi lî navê xwe kîr

Niha gotinên min merivên zana ra  
Aqilbend û hûnerbazan ra  
Heta kevnperest rehberê gelan bin  
Heta welat pêtakên mêşan bin  
Kexdwar beg û axa bin  
Wekhevi tîne  
Aşiti û bîrati nabe  
Lê mîla xwe bîdîn gel  
Bî milyon tev hev dimeşin  
Wekhevi hey  
çî pîçûkî çî mezin  
Wekhevi hey  
çî mîrî çî jin  
Wekhevi hey  
çî biyanî çî esil  
Wekhevi hey  
çî aşiti çî dijmîn  
Bijî wekheviya gelan  
Bîmre axayê mêşan

Ba û Baran

## Hikayat

## İmamê Sextekar

## III

Pêşmergan gelek ertîşên din, yê wek Perwîz jî dil girtibûn. Wan birin bendixana (girtigeha) xwe. Çawan ku nexweşxanên wan ne wek nexweşxanên din in, usa jî girtigeha wan ne wek girtigehên ku, merî di hişê xwe da dide jiyanê bûn. Malek vala kirbûn. Derî û paceyekê mehkem lê xistibûn û çend nobedaran nobet digirtin.

Ertîşên Xumeynî di girtigehê da, di nav xwe de dipeyivyan û pîr caranî xwe re digotin: "Ecêp, qey em pîr xirab bûn, qey em ne bihuştî (cînetî) bûn ku, em di şer da şehîd neketin." Yek jî wan hinek pêş da çû û gazi nobedar kîr —herhal dixwest lingek zû here bihuştê— û got:

"Min bikuje, çima hûn min sax di hêlî?"

Lê Perwîz ne wek girtiyên din bê hêvî bû. Cara ewil jî mîrîne fîlîti bû. Ya din jî temiyên Imam di bira wi da bû, nivîşt jî paşîla wi da... Jî bo vê yekê xwedanê moralek bîlind bû. Di dilê xwe da digot:

"Çawa ez bî saya nivîstê jî mîrîne fîlîtim, usa jî ezê jî dilbendiyê (êsiriyê) jî xilas bibim."

Bî van ramanan va Perwîz jî ciyê xwe rabû û lî derî xist û bang lî nobedar kîr.

Nobedar: "Kiye ew? Çî dixwazî?"

Perwîz: "Jî min ra tasekî av bine."

Nobedar: "Ava cerê qey xilas bû?"

Perwîz: "Na, ez vê avê venaxwîm. Pêvis-te tu jî kaniyê jî min ra tasek av bîni."

Nobedar serê xwe hejand: "Ew av jî jî kaniyê hatiye vedixwî an jî venaxwî tu dizanî!.. Ez jî te ra ava nû nayim. Birme-ke ku tu dilbend (êsirî)!" Gotina xwe ku-

ta kîr û zivirî, jî Perwîz dûr ket.

Perwîz, qehurî, hêrs ket... Heta niha kî-jan gotina wi bûbû didu ku, iro tasek av dixwaze û jê ra nayim? Bî van ramanan va hiş serê wi da nema, bî hêrs lî derî xist.

Bî dengê lîxistîna derî va, nobedar hêrs ket û zivirî ku were çend sîle lî wi dilben-di bixe. Lê ew çax Xoşnav deng lî hevalê xwe kîr û got:

"Çiye heval, çî dibê lî wir? Çî dixwazî ku, bû du care derî dikutî?"

Nobedar: "Heval, xortekî cahil tasek ava teze dixwaze.. Min jî jî wi ra got ku, ava cerê jî nû he. Tu çima wê venaxwî!.. Ew jî got ez venaxwîm. Ez niha herim çend sîle bîdim binê guhê wi ku hişê wi bê serê wi.

Xoşnav: "Heval tu çî dibêji... Qey tu di-karî niha tede lî wi dilbendî bîkî? Çawa destê te lî radîbe?"

Nobedar: "Çima nîkarîm, çend seet berê guleh berdidane me, du hevalên me şehîd kirî û çima ez nîkarîm du sîle lîdîm?"

Xoşnav: "Heval, raste, çend seet berê guleh berdidane me û disa du hevalên me şehîd kirîm. Ew çax me jî guleh berdidan wan. Lê niha çek û silahê wan di destê me dane ew jî di bin destê me da dil ma-ne. Ew wextê ku hevalên me êsir digirtin,

birindar bin jî wan di cih da dikujin. Ew vê barbariyê dîkî, lazîm e em jî bîkî? Heke em jî wek wan bîkî çî fîrqa me û wan heyê? Na heval! Em jî bo wek mîro-van bîjin û jî nîrê koledariyê xilasbîbin, şer dîkî. Ev doz, dawû dozêkî miqedese. Dîvê rê da em tîrî kuştin û mîrovan jî di-kujin. Lê ne jî kêfxweşiyê ye ku, em mîro-van dikujin. Jî ber ku em mecbûr di-

Rêzan Berwar

dîminin... Heval, tu bîsekîne ez jê ra avê dibîm."

Xoşnav çu, tasek av jî kaniyê ani û derê bendixanê (girtigehê) vekir û jî Perwîz ra: "Bîrader te tasek ava teze xwestiye, ha min jî te ra nûh jî kaniyê ani" got.

Perwîz tasa avê jî destê Xoşnav stend û bî lez —herhal dilbendîti bî wi gelek zor hatibû— berbî kuncikekî çu, tasa avê da-nî pêşberê xwe. Nivîsta ku Imam jê ra çê kirbû jî paşîla xwe derxist, sê car ramûsa û da ser enya xwe û hêdî hêdî jî hev vekir, heste (çaqmaq) jî berika xwe derxist û wê vîxist û da binê kaxezê nivîstê... Ew şewî-tand û xweliya wê kîr nav avê, bî pêçiya xwe xweliyê di nav avê da belav kîr û tase bîre ber devê xwe... Di sê qurtan da ava tasê vexwar. Tasê danî erdê lî dora xwe nihêrî, hevalên wi yê dilbend û nobedar Xoşnav bî heyr û şaş metalmahiyekî va lî wi dinêrin. Qet istifa xwe xirab nekîr, jî ciyê xwe rabû û berbî derî çû.

Xoşnav hê derî negirtibû. Keleşkofa wi di dest da bû û lî rewşa Perwîz dinhêriya. Wi dit ku Perwîz dixwaze jî bendixanê derkeve û bireve, ew çax deng lî Perwîz kîr û got: "Bîsekîne! Tu birevî ezê te bî-kujim."

Perwîz, bî tîrs û lerz zivirî... Laş û gewdê wi gran bû, lingên wi êdî nîkarîbû barê gewdê wi bîkşînin. Ew çax bî dengekî nîzîm û lenzîn va got:

"Qey tu niha min dibîni? Çawa perdeki reş nehatiye ser çavên te?..."

Dumahik heyê



## DISK OLAYI...

perspektiflerden yoksın, olmak, kolaylığı tercih ederek bunun üzerinden atlamaya çalışmaktır.

**İşçi sınıfı yasal ve yasadışı mücadeleleri diyalektik bir bütünlük içinde yürütmek durumundadır.**

Günümüzde, işçi sınıfının hangi sendikalarda ya da hangi federasyon çatısı altında örgütleneceği sorusu, cuntanın dayattığı yasaklar, DISK'in fiilen kapatılması ve yaşanan zorluklar karşısında bizzatihi işçilerin sağduyulu tavırlarıyla yanıtını bulmuştur. İşçi sınıfının ileri kesimini oluşturan DISK'lilerin ağırlıklı olarak Türk-İş'e yönelmeleri bunun somut bir ifadesidir. Dolayısıyla yasal sendikal mücadelede yönelmesi gereken sendikal örgütler bazı istisnalar hariç belli olmuştur. Sorun işçi sınıfı nezdinde bilince çıkmıştır.

Ancak bu, bir yönüyle işçi sınıfının sendikal birliğine hizmet etse bile, sorunu çözüyor. Çünkü sorun, işçi sınıfının temel sendikal ve demokratik haklarını yadsıyan yasal çerçeveye hapsolup kalmak değil, gasp edilen hakların, yitirilen mevzilerin tekrardan elde edilmesi ve geliştirilmesi mücadelesinin yeni koşullara göre örgütlendirilmesidir. Bunun özlüce ifadesi, sınıf sendikacılığının geliştirilmesidir. İşte sözkonusu yasal sendikal çerçeve, böyle bir savaşımın- yine yasal bir zeminde- örgütlendirilmesine, geliştirilmesine kesinlikle kapalıdır. Ve salt yasal sendikal mücadele ile bu zemini zorlayarak sınıf sendikacılığına kanal açabilmenin olanakları

yoktur. Diğer yandan, bazı aklı evellerin sandığı gibi, salt siyasal parti komiteleri ile faşizmin sendikal yaşamaya koyduğu yasaklar çemberini kırabilecek yığın hareketini yaratmakta mümkün değildir. Çünkü sözkonusu yasaklar çemberini, ancak ve ancak işçi sınıfının aktif kitlesel hareketi kırabilir. böyle bir hareketin yaratılması ise, her şeyden önce sınıf sendikacılığı ilkesini bazalan sınıf ve kitle örgütlenmesini gerektirir. Ve mevcut yasal zeminlerde kalan sendikal mücadele ile bu görevin üstesinden gelinemez. Tersine bu, yasal sendikal mücadele görevlerini gözardı etmeyen, ancak cuntanın getirdiği yasaklar çemberini aşabilecek yasadışı örgütlenmenin yaratılmasını dayatır.

Yasadışı örgütlenmenin yaratılmasında temel alınması gereken alanlar, iş yerleri ve fabrikalardır. İş yerlerinde, geniş işçi yığınlarının somut istemlerini baz alan ve bunu, işçi sınıfının sömürüye, faşizme, şövenizme ve sarı sendikacılığa karşı mücadele hedefleriyle birleştirebilen yasadışı örgütlenme odakları bizzatihi kırsan sınıf mücadelesinin biriktirdiği deneyimlerle gelişecek ve kitlesel karakter kazanacaklardır. **İşyeri Komiteleri** olarak adlandırabileceğimiz yasadışı örgütlenme odaklarının bu özelliği, onların, siyasal parti komiteleriyle aynı kefiye konmasını açık bir biçimde yadsır. Diğer taraftan **İşyeri Komitelerinin** sınıfsal ve yığınsal karakterleri, onların sınıf mücadelesinin boyutlanmasına paralel olarak sınıf sendikacılığı çerçevesinde üstlenebilecekleri farklı işlevlerden hareketle, yasal sendikalara karşı alternatif olarak görmek de doğru değildir. Tam tersine, **İşyeri Komiteleri**, yasal sendikal savaşım alanında devrimci sendikal muhalefete kanal açabilmek için yasadışı ve yasal mücadele biçimlerini birbirine uyumlu kılmak göreviyle de karşı karşıyadırlar. Diğer bir deyişle işçi sınıfı, yasadışı ve yasal örgütlenme ve mücadele biçimlerini diyalektik bir bütünlük içinde yürütmek durumundadır.

Bitti

## CEZAEVLERİNDE ABD...

Baştarafı sayfa 16'da

sanlarımızın kanına giren tekelin suç ortağı olduğunu, bir kez de bu vesileyle kanıtlamış oluyor. Dolayısıyla o, bir taşla iki kuş vurmaya çalışıyor:

İlaç tekellerinin kârına kâr katmak, özellikle cezaevlerinde ve giderektoplumun yoksul kesimlerinde sertleşen çelişki ve çatışmaların fiilen içinde bulunan inanlarımızın sınır sistemlerini, ruhi dengelerini bozarak, onların topluma daha yararlı olmalarını engellemek.

Faşist yönetimin insanlık ve halk düşmanı yüzünü gizlemesi, her geçen gün dahabir zorlaşıyor. Kürdistan ve Türkiye halklarının sağlığını, yaşamını hedefliyen bu olay da, faşizmin maskesini düşürmeye katkıda bulunuyor. Teşhiri, kitlelerin aktif mücadelesiyle bütünleştirerek iktidara yöneltebildiğimiz ölçüde, insanlarımızın, ilaç tekelleri için deney kaynağı olmasını önleyebiliriz.

K.Fırat-Kürdistan

## AFGANİSTAN...

Baştarafı sayfa 13'te

devrimin kazanımlarına yönelik eylemlerini sürdürmekte. Busabotajlarının yanı sıra birçok öğretmen ve halkın seçkin kadrolarını barbarca katlettiler.

Uluslararası emperyalizm, Dünya gericiği ve yerel gericiğin ittifakı ile AHC'ne ve onun öncüsü ADHP'ne karşı yürütülen haclı seferinin tahribatları ve cinayetleri karşısında devrimci mücadele günbe gün zafer kazanmakta ve dost güçlerin aktif desteği ile yeni mevziler elde etmektedir.

Gelecek güzel günler, sosyalist barışsever güçlerin yorulmak bilmez çabaları ile Afgan halkının onurlu elleri üzerinde her gün dahada yükselecektir.

—Bitti—

## FAŞİST TÜRK HÜKÜMETİNİN YENİ OYUNLARI

Faşist Türk devletinin İsveç'te Kürt çocukları için açılan yuvayı kapatma girişimleri boşa çıkınca, çirkin emellerine ulaşabilmek için Stockholm içerisinde bulunan tüm belediyelere mektuplar göndermiştir. Mektuplarda çeşitli sorular yer almaktadır. Örneğin; belediyelerde çalışan tüm Türkiye'li öğretmenlerin, anne, baba ve eşlerinin isimleri, doğum yerleri ve tarihlerini öğrenmek istemektedirler.

Onlar İsveç makamlarını, faşist Türk devletinin yan şubeleri olarak görüyorlar. Bu alçakça planlarını direkt olarak kabul ettiremeyeceklerini bildikleri içindir ki, adres ve bilgilerin öğretmenlere malzeme, kitap yardımıyla gerekli olacağını söylemişlerdir.

İsveç bu konuda belirli kurala sahip olan bir ülke, malzeme yardımıyla, sülalenin kütük bildirimi arasında zerrekadar ilişkinin olmadığını iyi bilir. Biraileyi çocuklarından ötürü suçlamak faşist Türk devletinin işidir.

Nitekim okullar bakanı Bengt Göransson, anadilde eğitimin açtığı tartışmalar üzerine yaptığı bir açıklamada, anadil öğretimi aileyle okul arasında olan bir sorun, bu sorun başkalarını ilgilendirmez demıştır.

## KÜRDİSTAN'DA ULUSAL SORUNUN KONULUŞU

perspektiflerinin, gelişme dinamiklerinin, onu etkileyen faktörlerin ve devrimci sürecin Türkiye'de daha ilerde oluşunun ona kazandırdığı boyutlardan dolayı Türkiye devrimine bağımlı kalmayacağına da açığa çıkarıyor. Kimilerinin tezlerine dayanarak yapmak istediği coğrafi ve iktisadi bağlar ise, zora dayalı bağlardır. Ve daha önce de belirttiğimiz gibi, tek başına, gelişmenin seyirini değiştirme durumunda değildir. Dolayısıyla sözkonusu somut tarihi koşulların somut tahlilinden giderek, ekonomik ve siyasal zora dayalı sömürgeci boyunduruğun parçalanması, diğer bir deyimle Kürt ulu-

sunun kendi kaderini özgürce belirlemesi ve bağımsız devletini kurması **acil bir görev** haline alıyor. İşte, Kürdistan'ın bağımsızlığına kavuşturulması olgusunun devrimimiz stratejik hedefi olması kaynağını bu nesnel gerçekliklerden alıyor. Ancak bağımsızlığın pekiştirilmesi, toplumun demokratik gelişme olanaklarına kavuşturulması için devrimin, bu ulusal yönünün yanı sıra gerici, çağdışı kurumları, toprak ağalarını ve burjuvazinin işbirlikçi kesimlerini hedeflemesi zorunludur. Bu da, ülke devrimimizin demokratik ögesini oluşturur.

Devam edecek.



## CEZAEVLERİ ABD DE KULLANILACAK SINIR İLAÇLARININ DENEY ALANI HALİNE GETİRİLDİ

25 Şubat 1985 tarihli Cumhuriyet gazetesinde, "Korkunç bir iddia" başlığı altında verilen haberde, ABD'de kullanılacak sınır ilaçlarının Türkiye'de insanlar üzerinde denenmekte olduğu belirtiliyordu. Gazete ayrıca, bu iş için Prof. Turan İtil tarafından kurulan HZI Vakfı'nın çalışmalarına da yer veriyor.

Oysa ABD'de insanlar üzerinde deneyi yasaklanan sınır ilaçları, uzun bir süreden beri ve çaktırmadan cezaevlerinde bulunan siyasi tutuklular üzerinde deneniyor. Geçtiğimiz günlerde Diyarbakır askeri cezaevinden çıkan bir arkadaşımız, cezaevinde yapılan insanlık dışı uygulamaların yanında pekönem semedikleri uyuşturucu ilaç deneyleri hakkında şunları söylüyordu:

"İçerdeki insanlarımız üze-

rinde yapılan sözkonusu deneyler, cezaevinin anlatılması bile tüyler ürpertici olan koşulları karşısında pek dikkatimizi çekmiyordu, desem abartmamış olurum. Olayın sırrını ancak çıktuktan ve basında yer alan haberleri izledikten sonra kavrayabildim. Sanırım içerdeki birçok insanımız da, henüz onlara ecel terleri döktüren bu ilaçların sırrını çözebilmiş değiller.

"Bizlere bolca ilaç veriliyordu. Birkaç ayda birde zorunlu olarak doktora çıkma vardı. İlaçları alan arkadaşlar ölümle pençeleşiyordu. Tabi bununla da işler bitmiyor, bu kez 'sağlık erleri' ölümle pençeleşen arkadaşları tekme-tokatla iyileştirmeye çalışıyordu. Fakat buna rağmen bu ilaçları alanları, kontrol altına almak, onlara laf anlatmak oldukça güçleşiyor-

du. Bütün bunlara ve ilaçların insan sağlığını olumsuz yönde etkileyebileceğine ihtimal vermemize rağmen, yukarıda belirttiğim gibi bu ilaçların sırrını çözemiyorduk. Şimdi ne yapıp yapıp cezaevlerinde bulunan insanlarımızı haber ulaştırmalıyız."

Arkadaşımızın cezaevlerine haber ulaştırmaya ilişkin isteğine hak vermemek elde değil. Elbetteki bunun yapılması, tüm yurtsever ve devrimcilere düşen bir görev... Ama açıktır ki bu, sadece bir önlem, çözüm değil. Çünkü insanlarımızın kanına susayan ABD ilaç tekelinin ve onların yerli ortaklarının hedeflediği alanlar yalnızca cezaevleri ve buralarda bulunan halklarımızın yiğit evlatları değil, bir bütün olarak yokluk ve yoksulluk içinde kıvranan milyonlardır. Prof. bo-

zuntusu Turan İtil ve Vakıf başkanı Muazzez Çığ'ın konuya ilişkin pervasız açıklamaları da bunu kanıtlıyor:

"ABD'de insanlar üzerinde yasaklanmış ilaç deneyleri, Türkiye'de hastalar ve gönüllüler üzerinde yapılıyor."

"Tabii ki araştırma yapılması lazım. Araştırma olmadan bilim olur mu? Maddi karşılık uğruna fedakarlık yapan insanlar çok."

İşte, bilim adına küstahlığın, vahşetin ve insan kanına susamışlığın daniskası. Ama buna rağmen haktan, hukuktan söz eden faşist iktidardan en ufak bir müdahale yok. Zaten olamaz da. Çünkü işin arkasında ilaç tükelleri var. Ve böylece faşist yönetim, insan sağlığını açıkça tehdit eden, in-

Devamı sayfa 15'te

## DEVİRİMCİ DEMOKRATİK KAMUOYUNA

Bilindiği gibi, KOMKAR üyesi derneklere 1982'nin son aylarından beri gelişen olaylar, örgütün birliğini tehlikeye sokan tasfiyecilik anlayışın tüm derneklerimize hakim olma doğrultusundaki çabasını arttırmıştır.

Aynı anlayış, özel olarak da Stuttgart Kürdistan İşçi Derneğinde bir yıldan beri var olan tartışmalara demokratik kitle örgütü anlayışını red eden bir tavırla engel olmak istemiştir. Dernek içinde gelişen devrimci düşünceye ket vurmak için derneğimizin en militan üye ve yöneticilerine karşı tasfiyecilik kılıcını çekmiş, iğrenç komplolarla üye ve yöneticilerin bu kesimini saf dışı bırakmak istemiştir.

Sorumsuzluğu hadsafhaya vardırان sağ oportünist anlayış, dernek organlarının işlevini ortadan kaldırmış, insiyatif kullanmalarını engellemiş, insanlarımızın düşüncelerini savunma hakkını ellerinden alarak derneğin geliş-

mesini olumsuz yönde etkilemiştir. Açıkçası varılan aşamada sağ anlayış, merkezi siyasal silahını kullanarak aynı dernekte çalışmamızı olanaksız hale getirmiştir.

Derneğimizde üye ve yöneticiler, fedakarlık ve çalışkanlıklarına göre değil, "üstten" gelen yanlış dayatmaların yerine getirilip getirilmemesiyle örgüt içinde "uydu" olup olmadıklarıyla değerlendirildi. Çalışmalarda doğruların açık tartışılması yerine dedikodu ve ayak oyunları egemen kılındı.

Son olarak derneğin 16.2.1985 tarihinde yapılan, olağanüstü kongresinde kozlar açık oynandı. Dernekle bir yıldan beri ilişkisi kesilen üç kişi kongreye çağrılarak oy kullandırıldı. (Üye ve yönetimdeki arkadaşların itirazlarına rağmen) Tüm bu usulsüzlükler KOMKAR yetkilisinin divan başkanlığı yaptığı toplantıda yapıyordu. Böylece merkez kendisine uydu bir yönetim ar-

zusunu açıkça belli ediyordu. Oy çoğunluğuyla bunu başaramayanlar, bundan önceki ayrılmalarda olduğu gibi, dedikodu silahına sarıldılar.

Yine aynı anlayış Moskova'da yapılacak olan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali için "Türkiye ve T. Kürdistanı" Hazırlık Komitesi adıyla başlatılan çalışmalarda "T. Kürdistan'ı" adının çıkarılmasına karşı ilkeli davranmamış, "Türkiye Hazırlık Komitesi" adıyla ve Türk bayrağı altında yürümeyi kabullenerek, bir haftalık Moskova gezisi uğruna Kürdistan gerçeğini inkar edici bir tutuma girmiştir.

Ülkemizde faşizme ve sömürgeciliğe karşı birlik ve beraberliğin yakıcı bir biçimde kendisini dayattığı bir dönemde birçok dost örgütlere karşı düşmanca tavırlar içine girip birliktelikleri engellemekle ün yapmış KOMKAR merkezinin sağ anlayışı şimdide derneğimizi bölünme noktasına getirmiştir.

Bizler Stuttgart Kürdistan İşçi Derneği üye ve yöneticilerinden bir grup olarak, yıllarca içinde çalıştığımız demokratik örgütün doğru bir hatta gelişmesi ve halkımızın ulusal kurtuluşu davasında üzerine düşeni en iyi bir şekilde yerine getirmesi için mücadele verdik.

Ancak merkezi yanlışlıklara karşı durduğumuzdan, merkezi sağ anlayışın boy hedefi olduk. Bundan sonraki süreçte dernek içinde kalarak yürüteceğimiz çalışmalar oportünizmin dayırmına su taşımaya yarayacaktır.

Bu nedenle bizler, hareketimizin devrimci bir hatta bütünlüğünü sağlamak için mücadele bayrağını açmış olan Roja Welat saflarında mücadelemize devam edeceğiz.

**KOMKAR ÜYESİ  
STUTTGART KÜRDİSTAN  
İŞÇİ DERNEĞİ'NDEN  
BİR GRUP İŞÇİ**



**ROJA  
WELAT**

KARKEREN MEMU WELATAN U GELEN BINDEST YEKBIN!

Navnişan: Postfach 360103  
85 Nürnberg 36 BRD

Şertên abone: Bo 6 mehan 10,  
Sali 20 DM

Yazışma adresi:  
Postfach 360103, 85 Nürnberg 36 BRD

Abone şartları: 6 aylık 10,  
Yıllık 20 DM